Jaarverslag 2024 en Uitvoeringsprogramma 2025-2026

VTH Fysieke leefomgeving OWO-gemeenten

Datum: 24-09-2025
Steller : Simon Veenema (OWO-VTH)
Versie: 1.3

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 4
2 Samenvatting 5
3 Wettelijke en beleidsmatige kaders 6
3.1 Beleidscyclus 6
VTH-beleidsplan 2020-2024 6
3.2 Uitvoeringsprogramma en jaarverslag 7
3.3 Coalitie/college akkoorden 2022-2026 7
3.4 Uitvoerings- en handhavingsstrategie Fryslân 2025-2028 7
3.5 Verordening uitvoering en handhaving (Omgevingsrecht) 7
3.7 Landelijke handhavingsstrategie 8
3.8 Wet goed verhuurderschap 8
3.9 Alcoholwet 8
3.10 Evenementenbeleid 8
3.11 Integraal veiligheidsbeleid 8
3.12 Interbestuurlijk toezicht (IBT) 9
3.13 Ondermijning 9
3.14 Omgevingswet 9
3.15 Ontwikkelingen 9
3.15.1 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) 9
4 Vergunningverlening 10
4.1 Vergunningverlening APV & Bijzondere wetten 10
4.1.1 Evenementen 10
4.1.2 Algemene Informatievraag 10
4.1.3 Exploitatievergunning 12
4.1.4 Alcoholwet 12
4.2 Vergunningen WABO/Omgevingswet 14
4.2.1 Bouw en RO 14
4.2.2 Natuur en kappen 14
4.2.3 Vooroverleg 15
4.3 Monitoring termijnen 17
4.4 Meldingen 17
4.4.1 Milieu 17
4.4.2 Sloopmeldingen 17
4.4.3 Brandveilig gebruik 18
4.4.4 Melding Wet kwaliteitsborging voor bouw (Wkb) 18
5 Juridisch 19
5.1 Handhavings- en strafbeschikkingen 19
5.2 Overige juridische zaken 19
5.3 Drugspanden (Damocles) 19
5.4 Illegale prostitutie 19
5.5 Wet goed verhuurderschap 19

5.6 Mediation/passend gesprek 19
5.7 Rechtsbescherming 20
5.8 Ad hoc juridische zaken 20
6. Toezicht en Handhaving 22
6.1 Toezicht bouw 22
6.2 Brandveiligheid 23
6.3 Milieu 24
6.4 Toezicht buitengebied 24
6.5 Toezicht APV 24
6.6 Toezicht horeca & recreatie 25
6.7 Toezicht Bijzondere wetten 25
6.8 Ondermijning 25
6.9 Gemeente specifieke toezicht- en handhavingszaken 26
7 (door)Ontwikkelen 29
7.1 Klanttevredenheidonderzoek 29
7.2 VTH vakapplicaties 29
7.3 Kwaliteitscriteria 29
7.4 Opleiden 31
7.5 Bodemplaat VTH 31
8 Samenwerking, Afstemming 31
8.1 OWO 31
8.2 Provinciaal VTH overleg 31
8.3 BOA samenwerking 31
8.4 Integraal veiligheidsoverleg (IVO) 32
8.5 Veiligheidsregio Fryslân (VRF) 32
8.6 FUMO 32
8.7 Gemeentelijke Organisatie 33
9 Capaciteit en Budgetten 34

1 INLEIDING

Om een veilige, gezonde, leefbare en duurzame omgeving te onderhouden en te verbeteren hebben alle OWO-gemeenten in 2020 het Beleidsplan VTH voor de Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020-2024 OWO-gemeenten vastgesteld. Dit Beleidsplan OWO-VTH harmoniseert de werkwijze rond de VTH-taken in de OWO-gemeenten met oog voor maatwerk. In 2025 wordt een nieuw Beleidsplan VTH voor de Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving opgesteld.

Op basis van het VTH-beleid stellen we vervolgens jaarlijks een jaarverslag en een uitvoeringsprogramma op.
Met het uitvoeringsprogramma, verplicht vanuit het Besluit omgevingsrecht, laat het college aan de raad, inwoners, instellingen en bedrijven zien, wat het college in 2025 en 2026 gaat doen om de doelen uit het VTH-beleidsplan te bereiken. Daarnaast hebben wij ook de jaarlijkse informatieplicht over de naleving van de kwaliteitscriteria hierin opgenomen.

Wanneer we afwijken van de kaders van het VTH-beleidsplan, is dit in het uitvoeringsprogramma vastgelegd. Ook als er tussentijds nieuw beleid is vastgesteld dat van invloed is op de uitvoering van de VTH-taken, dan is het uitvoeringsprogramma op deze onderdelen aangevuld.

Het jaarverslag en uitvoeringsprogramma worden opgesteld door de afdeling OWO-VTH, die werkt voor de drie OWO-gemeenten. Alle gegevens en data van deze gemeenten zijn samengevoegd tot één geheel. Waar relevant, zijn lokale bijzonderheden afzonderlijk benoemd. Voor de jaren 2025 en 2026 zijn de prognoses vervangen door het gemiddelde van de afgelopen drie jaar. Dit biedt een beter inzicht in de cijfers in relatie tot de algemene trend van de afgelopen jaren. We streven ernaar het jaarverslag de komende jaren meer outcome-gericht te maken, zodat duidelijker wordt hoe onze inzet heeft bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen en onze focus sterker komt te liggen op het realiseren van onze doelen.

Doordat in 2025 de focus ligt op het opstellen van een uitvoerings- en handhavingsstrategie (voorheen VTH-beleid), zijn het jaarverslag en het uitvoeringsprogramma later dan gebruikelijk uitgewerkt. Om deze reden is ervoor gekozen om een uitvoeringsprogramma op te stellen dat zowel het jaar 2025 als 2026 beslaat, zodat de continuïteit en samenhang in de uitvoering gewaarborgd blijven.

Het jaarverslag en uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving Fysieke Leefomgeving wordt na vaststelling in de 3 OWO colleges, ter informatie toegestuurd aan de afzonderlijke raden en aangeboden aan de interbestuurlijk toezichthouder (de provincie Fryslân).

2 SAMENVATTING

Jaarlijks stelt het college van B&W een jaarverslag en een uitvoeringsprogramma Fysieke ruimtelijke Leefomgeving vast. Dit jaarverslag en programma zijn een weergave van de VTH taken die in OWO-verband gezamenlijk worden uitgevoerd maar per college afzonderlijk worden vastgesteld. Het verslag en programma hebben betrekking op de fysieke ruimtelijke leefomgeving. Hieronder vallen de ruimtelijke ordening, bouwen en wonen, brandveiligheid, milieu en natuur, openbare ruimte/algemene plaatselijke verordening (APV), Alcoholwet en Bijzondere wetten. In het verslag is tevens de informatieplicht rond de naleving van de kwaliteitscriteria opgenomen.

Het jaarverslag is een belangrijk sturingselement in de beleidscyclus; in het jaarverslag wordt gerapporteerd of de doelen uit het programma en het beleid behaald zijn. In het uitvoeringsprogramma is uitgewerkt welke activiteiten we ondernemen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit ons beleid. Uit de toets van het Interbestuurlijk toezicht (provincie Fryslân) van vorig jaar blijkt dat wij de VTH-beleidscyclus goed doorlopen.

Afgelopen jaar werd er voor het eerst onder de Omgevingswet gewerkt. We hebben gezien dat er nog veel zaken van de voorgaande wetgeving (Wabo) afgehandeld moesten worden. Het is moeilijk in te schatten wanneer deze volledig afgehandeld zijn, omdat we hierin ook afhankelijk zijn van de aanvrager. Vorig jaar is daarnaast veel ingezet op het eigen maken van de nieuwe wetgeving en tegelijkertijd ook het informeren van de inwoners en de bedrijven over de nieuwe wetgeving. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan aan de hand van een pilot voor een MID office.

De afgelopen jaren is het in het VTH-domein duidelijk merkbaar dat er een verharding is binnen de samenleving. Dit was ook afgelopen jaar merkbaar aan de toename van het aantal meldingen en klachten bij het team toezicht en handhaving. De ruimte die de Omgevingswet biedt en de maatschappelijke trend maken dat de formatie, ondanks een uitbreiding, onder druk blijft staan. De uitbreiding van capaciteit vraagt om een forse investering in de randvoorwaarden van het team. Denk hierbij o.a. aan opleidingen en uitrusting. Daarnaast is veel ingezet op het thema ondermijning. Aan de hand van informatie dagen en integrale controles is de bewustwording rondom dit thema bij inwoners en ondernemers gegroeid.

Op basis van ons beleid geven wij de prioriteit aan thema's die de meeste risico's voor de omgeving hebben, zoals milieu, brandveiligheid, constructieve veiligheid en omgevingsveiligheid. Als uitgangspunt hanteren we niet het aantal controles, maar de inzet van capaciteit op de meest risicovolle activiteiten. Wij kiezen dus voor kwaliteit boven kwantiteit. Door de verbeterde kwaliteit van de controles en door de focus te leggen op de meest risicovolle aspecten, streven we naar meer veiligheid in onze leefomgeving.

Voor 2025 en 2026 zijn de volgende thema’s geprioriteerd. Openbare orde en veiligheid, gezondheid en natuur en groen. Bij het thema openbare orde en veiligheid wordt aandacht besteed aan ondermijning, Bibob, illegale bewoning en jeugd (overlast). Bij het thema gezondheid wordt ingezet op de juridische ondersteuning bij het vraagstuk teelt van gewassen in relatie tot het omgevingsplan, brandveiligheid en alcoholmatiging. Bij het thema natuur en groen wordt ingezet op het behoud van de natuurlijke elementen in onze gemeenten.

In 2025 & 2026 gaan we verder op de ingeslagen weg. We zien een toename in het aantal klachten en milieuincidenten zoals kamerverhuur en algemene geur- en geluidoverlast klachten. Het afhandelen hiervan kost meer inzet dan een gemiddelde geplande controle. Een deel van deze incidenten kan worden voorkomen door aan de voorkant meer in te zetten op voorlichting, duidelijke regelgeving (geharmoniseerd beleid) en projectmatige, gestructureerde controles. Bij het uitwerken van het Omgevingsplan kan de gemeente zelf regelgeving opstellen. Het is van belang dat er in elk geval duidelijke regels worden opgenomen in het Omgevingsplan.

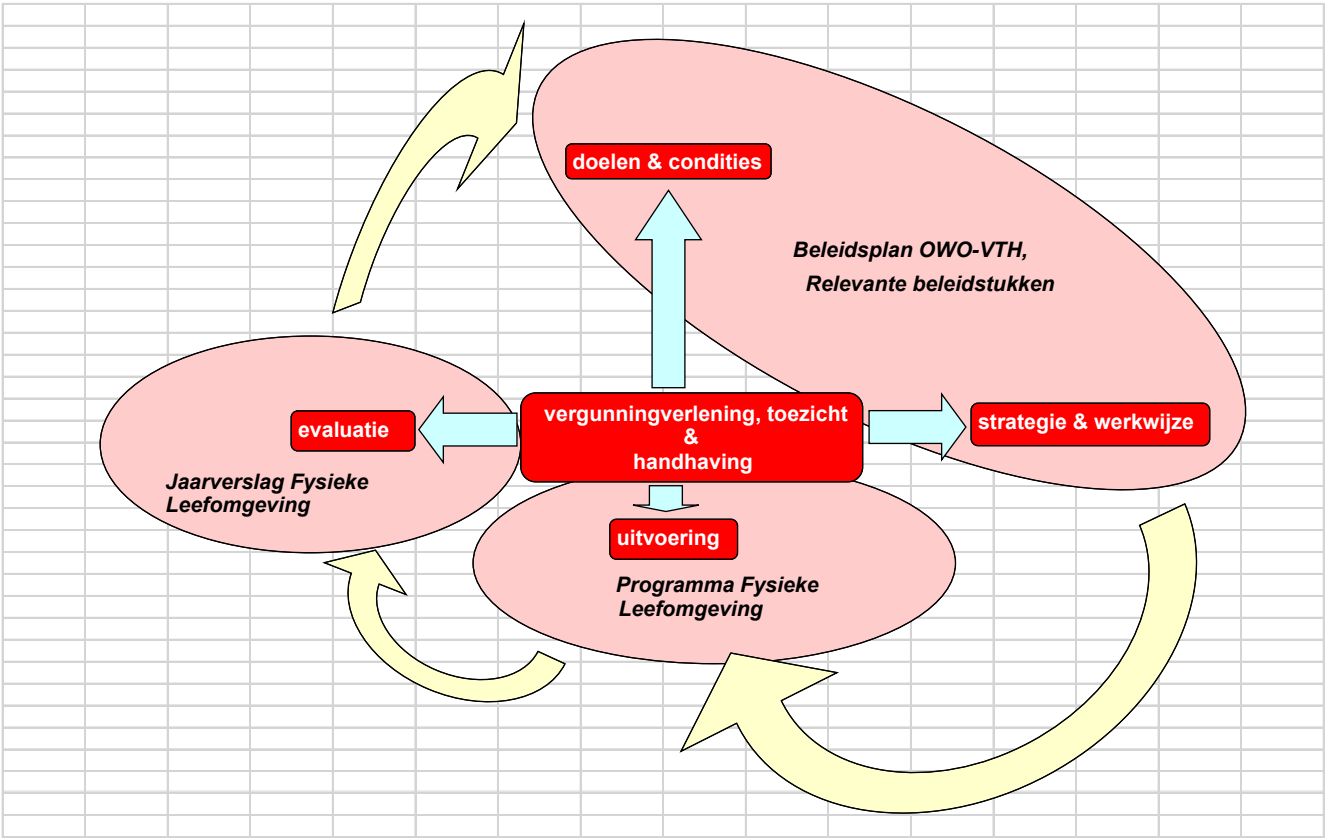
De omgevingsdienst FUMO heeft in 2024 verder gewerkt aan het op orde brengen van hun organisatie en het werken met de Omgevingswet. Als OWO zetten we veel in op de samenwerking tussen de FUMO en haar deelnemers. Zo hebben we samen met de FUMO gewerkt aan de diverse onderwerpen. Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een Friesland breed VTH-beleid. Sinds 2022 heeft de FUMO een eigen jaarprogramma. Gelijktijdig met het lokale jaarverslag en uitvoeringsprogramma, wordt het jaarprogramma VTH-basistaken 2024 - uitgevoerd door de FUMO – vastgesteld.

3 WETTELIJKE EN BELEIDSMATIGE KADERS

In dit hoofdstuk zijn de wettelijke en beleidsmatige kaders beschreven waar we bij het opstellen van het Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) beleid en de uitvoering rekening mee houden.

3.1 Beleidscyclus

Het uitvoeringsprogramma, jaarverslag, VTH-beleidsplan 2020 t/m 2024 maken onderdeel uit van een strategische cyclus (doelen en prioriteiten, uitvoering en resultaten, evaluatie, bijstelling doelen en prioriteiten) en een operationele cyclus (programma, uitvoering en resultaten, verslag en evaluatie, programma), die samen de beleidscyclus vormen. Dit is opgenomen in onderstaande figuur.

VTH-beleidsplan 2020-2024

Uit een mooi gezamenlijk OWO-proces waarbij de raden uit de 3 gemeenten input hebben geleverd, is in 2020 het Beleidsplan 'Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020-2024 OWO-gemeenten' vastgesteld. Daarin zijn de VTH-doelen voor de komende jaren vastgelegd. De VTH-doelen luiden als volgt:

1. Behoud en verbetering van ruimtelijke Kwaliteit, veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en schone leefomgeving;
2. Vermindering Kwetsbaarheid;
3. Klantgerichte dienstverlening*;
4. Financiën (Kosten): beschikbare middelen zijn in evenwicht met de gestelde doelen.

**in dit geval wordt de klant beschouwd als de afnemer van de diensten van de gemeenten.*

Vanuit de wetgeving en het interbestuurlijke toezicht van de provincie Fryslân is het belangrijk om meetbare doelen te stellen. Er zijn veel factoren die van invloed zijn op de meetbaarheid van de gestelde doelen. Onder andere conflicterende belangen tussen inwoners en maatschappelijke ontwikkelingen.

Het jaar 2024 was het eerste jaar onder het regiem van de Omgevingswet. De opgedane resultaten van afgelopen jaar zullen in 2025 mee worden genomen bij het opstellen van een nieuw Beleidsplan VTH voor de Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving. Tot die tijd blijft het Beleidsplan 'Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020-2024 OWO-gemeenten' van kracht.

3.2 Uitvoeringsprogramma en jaarverslag

Het opstellen van een uitvoeringprogramma en een jaarverslag, is op grond van de Omgevingswet verplicht. Het vormt onderdeel van de beleidscyclus. Het vaststellen van een uitvoeringsprogramma en jaarverslag is een bevoegdheid van het college. De stukken leggen wij ter informatie voor aan de gemeenteraad. Voor vergunningverlening op het gebied van APV & Bijzondere Wetten geldt deze verplichting niet. Het verlenen van vergunningen voor bijvoorbeeld evenementen en op grond van de Alcoholwet is toebedeeld aan de burgemeester. Voor de volledigheid is ervoor gekozen om vergunningverlening op het gebied van APV & Bijzondere Wetten wel in dit uitvoeringsprogramma mee te nemen.

3.3 Coalitie/college akkoorden 2022-2026

In 2022 zijn de gemeenteraadverkiezingen geweest. Deze hebben geresulteerd in een drietal coalitie/collegeakkoorden. Uit deze ambities hebben we thema's opgehaald die OWO-breed opgepakt kunnen worden en bijdragen aan de lokale ambities.

3.4 Uitvoerings- en handhavingsstrategie Fryslân 2025-2028

De Uitvoerings- en handhavingsstrategie Fryslân 2025-2028 gaat over de wettelijke basistaken die de FUMO voor haar deelnemers uitvoert. Een gezamenlijke uitvoerings- en handhavingsstrategie is, voor de bestuursorganen die deel uitmaken van de FUMO, wettelijk vereist. Dit blijkt uit Omgevingsbesluit artikel 13.5. Het voorliggende beleid bevat tevens de inhoudelijke vereisten zoals benoemd in het Omgevingsbesluit artikelen 13.6 en 13.7.

3.5 Verordening uitvoering en handhaving (Omgevingsrecht)

In de Wet VTH is omschreven dat gemeenten verplicht zijn om kwaliteitscriteria vast te stellen in een beleidsnota of verordening. De kwaliteitscriteria zijn bedoeld om de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (de VTH-taken) door gemeenten en provincies in het Omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. Met de VTH-kwaliteitscriteria maken we inzichtelijk welke kwaliteit inwoners, bedrijven en instellingen mogen verwachten bij de uitvoering of de invulling van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Volgens de vastgestelde verordening moet het college jaarlijks mededeling doen aan de raad over de naleving van de kwaliteitscriteria. Wij hebben deze jaarlijkse informatieplicht meegenomen in dit jaarverslag.

De criteria gaan over zowel het proces als de inhoud. Vanaf 2025 is een nieuwe set kwaliteitscriteria beschikbaar, de versie 3.0. In deze set zijn de vereisten van de Omgevingswet verwerkt. Deze set wordt in 2025 ter vaststelling aan het college aangeboden.

3.6 Wet Bibob

De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob), geeft de bevoegdheid aan gemeenten om de financiële constructie te controleren bij specifieke vergunningaanvragen. Doel van de wet is om malafide praktijken aan te pakken (via de bestuursrechtelijke weg). Zo kan bij een aanvraag informatie worden opgevraagd over de financiering van een nieuw te openen restaurant. Indien er twijfels zijn over een aanvrager, dan kan het landelijke bureau Bibob worden ingezet. Door de gemeente wordt alleen het bureauonderzoek gedaan.

Voor de toepassing van de Wet Bibob is beleid vastgesteld. Hierin staat vermeld dat wij bij elke aanvraag om een vergunning Alcoholwet van commerciële horeca-inrichting ook een Bibob toets toepassen. Daarnaast kan de Bibob worden toegepast bij omgevingsvergunningen. Van deze mogelijkheid wordt ook steeds meer gebruik gemaakt.

Afgelopen jaar zijn we verdergegaan met het actualiseren en harmoniseren van het Bibob-beleid. Vanwege de komst van de Omgevingswet is er in 2024 nog gewerkt aan een uitgebreidere versie. De definitieve invoering is gepland in 2025. Vaststelling gebeurt door het college van B&W. Daarna wordt het beleid ter informatie aan de raad gestuurd.

3.7 Landelijke handhavingsstrategie

Er zijn veel verschillende instanties die wetgeving handhaven, op verschillende werkterreinen en op verschillende niveaus. In verband met deze versnippering is er overleg, coördinatie en afstemming nodig. Om hier lijn in te brengen is op landelijk niveau overleg tussen onder andere de gemeenten (VNG), de provincies (IPO), het OM en de Nationale Politie. Daarbij gaat het vooral om de afstemming tussen bestuursrechtelijke en de strafrechtelijke handhaving. Het overleg heeft geresulteerd in een Landelijke Handhaving Strategie. De LHS is in 2018 door de drie colleges van de OWO-gemeenten vastgesteld en gepubliceerd. De LHS is opgenomen in het beleidsplan.

In 2025 zal de Landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) door de drie colleges van de OWO-gemeenten worden vastgesteld. De LHSO is een technische aanpassing van de LHS gebaseerd op de maatstaven van de Omgevingswet.

3.8 Wet goed verhuurderschap

De Wet goed verhuurderschap heeft als doel om misstanden bij het verhuren van woon- en verblijfsruimte te voorkomen en tegen te gaan. Deze wet biedt huurders bescherming tegen ongewenst verhuurgedrag en geeft duidelijkheid aan verhuurders over wat wel en niet is toegestaan. Tegelijkertijd moet naleving van deze wet er ook voor zorgen dat de huren betaalbaar blijven voor middeninkomens. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van deze wet en kunnen handhavend optreden tegen verhuurders die zich niet aan de regels houden. Dit zorgt voor eerlijke en transparante omstandigheden. In Oost- en Weststellingwerf zijn we in afstemming over hoe de wet het beste opgepakt kan worden. In Opsterland is de wetgeving reeds geborgd.

3.9 Alcoholwet

Vanuit alle drie de OWO-gemeenten zijn projecten opgezet met betrekking tot preventie en handhaving van het gebruik van alcohol. Binnen deze projecten is ook een rol voor VTH weggelegd. Daarnaast moeten op korte termijn diverse beleidsstukken rondom de alcoholwet herzien worden, zoals het horecaconvenant. OWO-VTH heeft hierin een adviserende rol voor de beleid schrijvende afdelingen.

3.10 Evenementenbeleid

In 2025 wordt de harmonisatie van het evenementenbeleid voor alle drie de OWO-gemeenten in projectvorm opgepakt. Voorheen hadden de evenementen altijd doorgang gekregen, maar we merken dat er steeds meer spanning met betrekking tot de omgeving ontstaat rondom de evenementen. In het nieuwe beleid wordt dan ook gezocht naar een duidelijke balans tussen het belang van de organisatie van het evenement en het belang van de omgeving/derden.

3.11 Integraal veiligheidsbeleid

Vanuit de drie afdelingen openbare orde en veiligheid van de OWO-gemeenten, wordt één keer in de vier jaar een integraal veiligheidsbeleid opgesteld en bestuurlijk vastgesteld. Thema's die hierin naar voren komen zijn bijvoorbeeld ondermijning, veilige woon- en leefomgeving en jeugd en veiligheid. De werkzaamheden van de afdeling OWO-VTH hebben relaties met de bovenstaande onderwerpen en dragen bij aan het bereiken van de doelstellingen van het veiligheidsbeleid.

3.12 Interbestuurlijk toezicht (IBT)

De provincie Fryslân is wettelijk aangewezen om onze VTH-taakuitvoering te toetsen en te beoordelen. APV en bijzondere wetten maken geen onderdeel uit van de IBT-toets. De toetsing is in lijn met de landelijke 'agenda toekomst van het toezicht'. Uitgangspunten hierin zijn maatwerk en risicogericht toezichthouden. De centrale doelstelling van de provincie Fryslân is dat toetsing een meerwaarde moet hebben voor alle partijen en bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur.

3.13 Ondermijning

Georganiseerde criminaliteit ondermijnt het lokale gezag, verslechtert veiligheid en leefbaarheid en levert schade op voor ondernemers. De aanpak van georganiseerde criminaliteit richt zich op de cruciale ondersteunende activiteiten van ‘de bovenwereld’ aan ‘de onderwereld’. “’De onderwereld’ maakt voor illegale activiteiten gebruik van diensten van 'de bovenwereld'. Bijvoorbeeld voor distributie, financiële handelingen, vergunningen en huisvesting. Ook zijn criminelen vaak op zoek naar manieren om illegaal verkregen vermogen wit te wassen. Bijvoorbeeld door te investeren in vastgoed.

Al in 2020 is ondermijning als aandachtspunt opgenomen in het Beleidsplan OWO-VTH. Daarnaast is dit thema nadrukkelijk benoemd in de integrale veiligheidsbeleidsplannen van de 3 OWO-gemeenten.

3.14 Omgevingswet

Het omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Deze hebben allemaal hun eigen uitgangspunten, procedures en vereisten. De huidige wetgeving is te ingewikkeld geworden. De Omgevingswet bundelt 26 bestaande wetten voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Met de nieuwe Omgevingswet wil de landelijke overheid de verschillende plannen voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur beter op elkaar afstemmen, duurzame projecten stimuleren en lagere overheden meer ruimte geven. De Omgevingswet is 1 januari 2024 in werking getreden.

3.15 Ontwikkelingen

3.15.1 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Het eerste deel van de Wkb is op 1 januari 2024 in werking getreden. Dit deel is gericht op de nieuwbouw. De taken rondom verbouwwerkzaamheden liggen tot op heden nog bij de gemeente. Het doel van de Wkb is het verbeteren van de kwaliteit van het bouwen, het versterken van de positie van de consument en de overheidstaken daar waar mogelijk naar de private sector te brengen.

Na de invoering van de wet is de rol van VTH verandert. Voorheen was de rol met name gericht op een sterke betrokkenheid vanaf vergunningaanvraag tot oplevering (de realisatiefase). Onder de Wkb is deze verschoven naar een meer participerende rol voorafgaand aan de realisatie en na oplevering een bewakende rol van de kwaliteit van de bestaande voorraad en de fysieke leefomgeving.
Voor bouwwerken met gevolgklasse 1 zal namelijk geen vergunningplicht meer gelden maar een meldingsplicht. Private kwaliteitborgers houden dan toezicht op het bouwproces. Daarnaast wordt de aansprakelijkheid van aannemers verruimd en moet het bouwproces worden ingericht volgens toegelaten instrumenten. Omdat er nog niet voldoende kwaliteitborgers zijn, vallen de verbouw werkzaamheden nu nog niet onder gevolgklasse 1.

4 VERGUNNINGVERLENING

4.1 Vergunningverlening APV & Bijzondere wetten

In dit hoofdstuk behandelen wij de vergunningverlening APV en Bijzondere wetten. Het gaat hier om de vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingen die voortvloeien uit bijzondere wetten zoals, de Alcoholwet en de Wet op de kansspelen.

4.1.1 Evenementen

Het voorbereiden van evenementen neemt de nodige tijd in beslag en wordt veelal door vrijwilligers gedaan. Afgelopen jaar zijn alle organisatoren van de voor ons bekende evenementen benaderd met de vraag, of zij in 2025 ook weer een evenement_organiseren. Alle evenementen zijn op een evenementenkalender gezet, die hulpdiensten kunnen gebruiken om hun inzet in te plannen.

Vorig jaar is in samenwerking met de afdelingen openbare orde en veiligheid een nieuw draaiboek opgesteld voor het vergunningsproces. De initiatiefnemer van het evenement wordt hierdoor beter begeleid in het proces van de vergunningaanvraag. Dit zorgt ervoor dat we volledige aanvragen binnenkrijgen en daarmee wordt vertraging binnen het proces van vergunningverlening tegengegaan.

We zien dat het aantal verleende evenementvergunningen en de daaraan gekoppelde ontheffingen voor geluid en sluitingstijd hoger liggen dan het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. Een verklaring hiervoor is dat de nasleep van covid-19 crisis (het jaar 2022) nog in dit gemiddelde verwerkt zit.

We verwachten dat het aantal vergunningen van 2025 & 2026 in lijn is met het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. Alle binnengekomen evenementaanvragen bespreken wij maandelijks met de politie, Veiligheidsregio, Boa's en de collega´s openbare orde en veiligheid van de gemeenten.

4.1.2 Algemene Informatievraag

Voordat een initiatiefnemer een aanvraag of een melding indient, kan er ook informatie worden gevraagd. Het zijn losse vragen over of er bijvoorbeeld een vergunning nodig is voor het organiseren van een buurtbarbecue, of een rommelmarkt voor het goede doel. Bij informatie vragen gaat het om dienstverlening. Het aantal van afgelopen jaar lag hoger dan het gemiddelde. Een duidelijke reden is hiervoor niet te geven, we zijn hierin afhankelijk van de aantallen die binnenkomen. Wij verwachten dat het aantal vragen voor 2025 & 2026 ongeveer gelijk zal zijn aan het gemiddelde van afgelopen 3 jaar.

	APV				
		Realisatie 2023	**Prognose 2024**	**Realisatie 2024**	**Gemiddeld afgelopen 3 jaar**
Omvang activiteiten:	Evenementvergunning/melding	**311**	**294**	**282**	**235**
	Exploitatievergunning	**23**	**18**	**19**	**18**
	Standplaatsvergunning	**35**	**33**	**31**	**35**
	Overige toestemmingen APV (Ontheffingssluitingstijd, geluid, etc.)	**92**	**85**	**125**	**60**
	Algemene informatievraag	**193**	**167**	**206**	**171**
Wat zegt het VTH-beleid:		Doel: **1**. **Een klantgerichte dienstverlening** • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • We ontwikkelen de digitale informatieverstrekking; • Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de "vraag achter de vraag" is; • We meten periodiek de klanttevredenheid; **2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat** • We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); • We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; • We investeren in de kwaliteit van ons vooroverleg; • We handelen de (formele) procedures voortvarend af en verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor;			
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:		• **Bevorderen van de klanttevredenheid;** • **Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar;** • **Processen vergunningverlening vanuit de klantketen;**			
Wat hebben we gedaan:		• Ervoor gezorgd dat de beschikkingen van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar zijn; • Op de ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikt (zie 4.3 Monitoring termijnen); • Klanttevredenheid gemeten; • Gestart met het opzetten van een LEAN-proces met betrekking tot vergunningverlening; • Nieuw draaiboek en aanvraagformulieren evenementen opgesteld; • Gestart met het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands;			
Wat gaan we doen:		• De beschikkingen zijn van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar; • Op alle ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikking geven; • Klanttevredenheid blijven meten door middel van enquête; • LEAN-proces uitwerken met betrekking tot vergunningen; • Informatievoorziening op de website verbeteren; • Nieuw evenementenbeleid opstellen; • APV aanpassen (naar aanleiding van evenementenbeleid).			

4.1.3 Exploitatievergunning

De exploitatievergunning is voor de OWO-gemeenten opgenomen in de APV. Voor het indienen van een vergunningsaanvraag wordt de aanvraag met de aanvrager doorgenomen om te kijken of deze compleet is. Hierdoor zorgen we ervoor dat de aanvrager goed geïnformeerd zijn aanvraag kan indienen en dat het proces van vergunningverlening geen vertraging oploopt door incomplete aanvragen.

Vanaf 2025 zijn er twee Bibob functionarissen binnen onze afdeling en wordt er dus meer ingezet op de Wet Bibob. Wij kunnen bij een aanvraag om een exploitatievergunning een Bibob-toets uitvoeren. Van de 25 gedane toetsen is 1 toets doorgezet naar het Landelijk bureau Bibob (LBB). Hier gaan de zaken naartoe die intensiever onderzocht moeten worden. De verwachting voor 2025 & 2026 is dat het aantal gedane toetsen zal toenemen door de uitbreiding van het Bibob beleid.

	Wet Bibob				
		Realisatie 2023	**Prognose 2024**	**Realisatie 2024**	**Gemiddeld afgelopen 3 jaar**
Omvang activiteiten:	Toets aan de hand van de Wet Bibob	**21**	**21**	**25**	**12**
Wat zegt het VTH-beleid:	Doel: **1. Een goede kwaliteit van de leefomgeving: veilig, gezond, duurzaam en schoon** • Binnen de vergunningverlening en handhaving geven we een hoge prioriteit aan veiligheid en zijn alert op ondermijning;				
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:	• **Aanpak ondermijning;** • **Intensiveren samenwerking OWO op het gebied van Bibob beleid;**				
Wat hebben we gedaan:	• Verder gewerkt aan de actualisatie en harmonisatie van het beleid. Door de Omgevingswet zijn er nog wijzigingen geweest en in 2025 zal dit afgerond worden; • Intensiever ingezet op de toets van de Wet Bibob; • Gefocust op de doorontwikkeling van dit thema aan de hand van de extra beschikbaar gemaakte capaciteit.				
Wat gaan we doen:	• Actualisatie en harmonisatie van het beleid van de Wet Bibob afronden in 2025; • Overeenkomstig aan het geharmonieerde en geactualiseerde beleid van de Wet Bibob de toets uitvoeren; • Inzetten op doorontwikkeling van dit thema.				

4.1.4 Alcoholwet

Binnen de alcoholwet zijn er verschillende gemeentelijke toestemmingen nodig, zoals de exploitatievergunning en ontheffing voor het verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank (art. 35). Zo is er een vergunning voor het schenken van alcohol. Ook zijn er meldingen en ontheffingen in de wetgeving opgenomen. Bij de aanvraag van deze vergunningen hanteren we dezelfde werkwijze als die van de exploitatievergunningen. Tevens krijgen horecaondernemers ook een informatiefolder van ons waarin staat aan welke regels de ondernemers moeten voldoen.

Dit jaar zitten we ook met de externe adviseurs om tafel, zoals de politie, om de afspraken met hen te herzien. We merken dat deze advisering regelmatig vertragend werkt binnen het proces van vergunningverlening. Door de afspraken te herzien sturen we aan op het versnellen van de processen wat zorgt voor een verbetering van de dienstverlening.

We zien dat de aantallen rond het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar ligt. Voor 2025 & 2026 verwachten we een hoger aantal meldingen en vergunningen. In 2025 & 2026 voeren we vanuit het

team toezicht meer controles uit op dit vlak. De verwachting is dat als gevolg van deze controles de Alcoholwetvergunningen herzien moeten worden. Dit resulteert waarschijnlijk in een toename van aanvragen.

Bijzondere wetten					
		Realisatie 2023	**Prognose 2024**	**Realisatie 2024**	**Gemiddeld afgelopen 3 jaar**
Omvang activiteiten:	Alcoholwetvergunning	**12**	**14**	**12**	**12**
	Melding Alcoholwet	**16**	**15**	**14**	**17**
	Wet op kansspelen	**15**	**15**	**13**	**14**
Wat zegt het VTH-beleid:		Doel: **1. Een klantgerichte dienstverlening** • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • We ontwikkelen de digitale informatieverstrekking; • Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, Maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de "vraag achter de vraag" is; • We meten periodiek de klanttevredenheid; **2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat** • We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); • We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; • We investeren in de kwaliteit van ons vooroverleg; • We handelen de (formele) procedures voortvarend af en verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor;		
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:		• **Bevorderen van de klanttevredenheid;** • **Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar;** • **Processen vergunningverlening vanuit de klantketen;**			
Wat hebben we gedaan:		• Ervoor gezorgd dat de beschikkingen van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar zijn; • Op de ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikt (zie 4.3 Monitoring termijnen); • Systeem opgezet om klanttevredenheid te meten (deze wordt eerst alleen voor de WABO ingezet); • De Legesverordening geharmoniseerd; • Gestart met het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands. • Informatiefolder met de wet- en regelgeving omtrent de Alcoholwet voor de horecaondernemers gemaakt.			
Wat gaan we doen:		• De beschikkingen zijn van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar; • Op alle ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikken; • Klanttevredenheid meten door middel van enquête; • Afspraken met externe adviseurs herzien; • LEAN-proces uitwerken met betrekking tot vergunningen;			

4.2 Vergunningen WABO/Omgevingswet

Afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van werken met de Omgevingswet. We hebben veel ingezet op het 'eigen' maken van de nieuwe wet- en regelgeving. Gedurende het jaar zijn er nog verscheidene trainingsdagen geweest om onze kennis actueel te houden. Ook hebben we gezien dat er nog veel aanvragen vanuit de Wabo doorliepen. Uiteraard moesten deze aanvragen eerst afgehandeld worden.

Daarnaast hebben we afgelopen jaar ook ingezet op voorlichting rondom het vergunningsproces. Zo zijn we bij de open dagen aanwezig geweest en zijn er presentaties gegeven om zowel de inwoners als de bedrijven te informeren over deze processen.

Ook richten we ons in 2025 & 2026 op een OWO-breed Omgevingsplan. Op dit moment wordt er gewerkt aan een projectplan. Hier is een projectteam voor opgesteld welke wordt aangestuurd door een OWO-projecteleid. Vanuit VTH nemen wij aan verscheidene werkgroepen (gericht op dit thema) deel. Uiteraard wordt in dit plan rekening gehouden met de couleur locale van de drie afzonderlijke OWO-gemeenten.

Afgelopen jaar hebben we een pilot met een MID office gedraaid. Deze richtte zich met name op informatieverstrekking, over o.a. de Omgevingswet, richting de burger en bedrijven. In de MID office zaten medewerkers van de afdeling OWO-VTH die specialistische kennis hebben over de Omgevingswet. We hebben gezien dat deze toevoeging aan onze processen zijn vruchten afwierp. Zo kwamen er veel complimenten vanuit de inwoners/bedrijven binnen en werden veel vragen al zonder vooroverleg beantwoord. Daarnaast merkten we dat we door het bundelen van de krachten minder kwetsbaar waren en dat de kwaliteit van de informatieverstrekking op het juiste niveau bleef. Voor de doorontwikkeling van het geheel was er meer personele ondersteuning nodig. Hierdoor zouden we de continuïteit van het geheel dan ook beter kunnen borgen. Ook waren er richtinggevende keuzes nodig in relatie tot dienstverlening en beleid om de MID office te kunnen borgen. De MID office werd voor zowel Oost- als Weststellingwerf ingezet. Opsterland maakte geen gebruik hiervan en behandelde de vragen via de reguliere procedure van het klantcontact centrum (KCC). In 2025 & 2026 wordt gekeken op welke wijze de MID office kan worden ingezet voor de drie OWO-gemeenten.

4.2.1 Bouw en RO

Afgelopen jaar zijn in samenwerking met ruimtelijke ordening sneltoetscriteria vastgesteld. Deze criteria zorgen ervoor dat in een vroeg stadium al het bouwplan door een medewerker wordt getoetst. Wanneer deze voldoet aan de criteria, dan hoeft hij niet meer worden voorgelegd aan de welstandscommissie. Voorheen was het gebruikelijk dat dit wel standaard gebeurde. De criteria zorgen er dan ook voor dat het proces op dit vlak niet wordt vertraagd.

We zien dat het aantal bouwvergunningen lager ligt dan het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar.
Het aantal omgevingsvergunningen met de activiteit bouw valt dus lager uit dan het gemiddelde. Dat heeft ook direct effect op het aantal vergunningen dat wij verlenen voor het afwijken van het bestemmingsplan. Elke aanvraag omgevingsvergunning die niet aan het bestemmingsplan of de beheers verordening voldoet, betekent een verzoek tot afwijking van dat bestemmingsplan.

Sinds de Omgevingswet is de bouwvergunning opgesplitst. Zo is de bouwvergunning een technische bouwactiviteit en het afwijken van het bestemmingsplan een omgevingsplan activiteit. Tevens zorgt de huidige wetgeving er ook voor dat er binnen de bouw meer zaken meldingsplichtig en minder vergunningsplichtig zijn. De meeste aanvragen onder de Wabo zijn afgerond. De Wabo aanvragen die door agrariërs zijn gedaan (zo'n 50 stuks), blijven liggen i.v.m. de uitspraak van de Raad van State rondom het dossier stikstof. Wij verwachten voor 2025 & 2026 dat het aantal bouwaanvragen afneemt ten opzichte van het gemiddelde van afgelopen jaren.

4.2.2 Natuur en kappen

In december 2024 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over de stikstof kwestie. Deze uitspraak heeft de volgende gevolgen voor het VTH-domein:

- Er wordt een toename in aantal natuurvergunningaanvragen verwacht;
- De uitspraak zorgt voor vertraging bij (wegen)bouwprojecten;

- Tegelijkertijd zorgt de uitspraak ook voor onzekerheid bij bestaande projecten;
- De regels voor intern salderen zijn aangescherpt wat voor een complexer proces zorgt en waarbij er in sommige gevallen geen vergunning verleend kan worden.

Bovenstaande gevolgen brengen extra werk en uitdagingen met zich mee voor het VTH-domein.

Het verlenen van kap- en aanlegvergunningen is de bevoegdheid van het college. De inhoudelijke beoordeling van kap- en aanlegvergunningen gebeurt door de specialisten in de gemeentehuizen.

Als de activiteit ook gevolgen heeft voor de Natura 2000 gebieden of de flora en fauna dan moet hier toestemming bij de provincie voor worden aangevraagd. Deze vergunningen kunnen gelijktijdig of los van elkaar worden aangevraagd.

Het aantal kapvergunningen loopt in lijn met het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. Het aantal aanvragen kan jaarlijks fluctueren, omdat bijvoorbeeld een storm, of ziekte e.d. kunnen zorgen voor een toename van het aantal kapaanvragen.

4.2.3 Vooroverleg

Een initiatiefnemer heeft ook de mogelijkheid om een zgn. vooroverlegplan in te dienen of algemene informatie te vragen. De aanvrager krijgt hierdoor inzicht in (on)mogelijkheden. Daarmee worden onnodige kosten voorkomen en kunnen tijd en (bezwaar)procedures bespaard worden. Een vooroverleg plan is een relatief concreet plan dat toetsbaar is aan het bestemmingsplan en eventueel voorgelegd kan worden aan welstand. De komst van de Omgevingswet vraagt een uitgebreidere voorbereiding van een vergunningaanvraag. Vooroverleg is dan ook wenselijk. Hier is de afgelopen jaren dan ook op gestuurd zodat vooroverleg plaatsvindt. Ook 2025 & 2026 gaan wij er actief op sturen om vooroverlegplannen in te dienen voor er een vergunning wordt aangevraagd. Het aantal van afgelopen jaar ligt dan ook in lijn met het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar.

Daarnaast kan een initiatiefnemer een algemene informatie vraag stellen over wat er wel en niet mag worden gebouwd in de gemeente. Bijvoorbeeld hoeveel vierkante meter er nog aan bijgebouwen op een perceel gebouwd mogen worden. Dit zijn dan geen officiële vooroverleggen waar ook geen tekeningen bijzitten. Voor komend jaar verwachten we qua aantallen dat de lijn van het gemiddelde wordt aangehouden.

	Wabo/Omgevingswet				
		Realisatie 2023	**Prognose 2024**	**Realisatie 2024**	**Gemiddeld afgelopen 3 jaar**
Omvang activiteiten:	Bouw	**504**	**450**	**437**	**469**
	Aanleg	**23**	**27**	**31**	**32**
	Afwijken bestem.plan/ Omgev.plan	**120**	**108**	**100**	**131**
	Brandveilig	**11**	**7**	**11**	**8**
	Rijks- of gemeentelijk monument	**12**	**10**	**16**	**12**
	In/ uitrit	**47**	**54**	**52**	**61**
	Kap	**113**	**108**	**106**	**99**
	Advies ander gezag	**219**	**217**	**71**	**83**
	Vooroverleg	**372**	**400**	**368**	**373**
	Algemene informatie vraag	**252**	**380**	**405**	**309**
	Reclame	**19**	**15**	**9**	**11**
Wat zegt het VTH-beleid:		Doel: **1**. **Een klantgerichte dienstverlening** • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • We ontwikkelen de digitale informatieverstrekking; • Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de "vraag achter de vraag" is; • We meten periodiek de klanttevredenheid; **2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat** • We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); • We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; • We investeren in de kwaliteit van ons vooroverleg; • We handelen de (formele) procedures voortvarend af, verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor;			
Gemeenschappelijke thema's uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:		• **Bevorderen van de klanttevredenheid;** • **Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar;** • **Processen vergunningverlening vanuit de klantketen;** • **Uniforme regels voor kappen binnen de OWO-gemeenten;**			
Wat hebben we gedaan		• Aanvragen getoetst aan protocol Bouwbesluit; • Ervoor gezorgd dat de beschikkingen van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar zijn; • Op de ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikt (zie 4.3 Monitoring termijnen); • Systeem opgezet om klanttevredenheid te meten (deze wordt eerst alleen voor de WABO ingezet); • Gestart met het opzetten van een lean-proces met betrekking tot vergunningverlening; • De Legesverordening geharmoniseerd; • Er zijn werkafspraken gemaakt met de collega's van de afdeling groen. Tevens zijn deze werkafspraken geharmoniseerd voor de 3 OWO-gemeenten. • Gestart met het herschrijven van de informatiebrieven voor de beschikkingen in B1 Nederlands;			

Wat gaan we doen:		• De beschikkingen zijn van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar; • Op alle ontvankelijke aanvragen om vergunning op tijd beschikken; • Klanttevredenheid meten door middel van enquête; • Lean-proces uitwerken met betrekking tot vergunningen;

4.3 Monitoring termijnen

Het proces van verlenen van Omgevingsvergunningen monitoren wij jaarlijks. Dit gebeurt om informatie te verzamelen die kan bijdragen aan het optimaliseren van deze processen, maar ook om aan wettelijke termijnen te kunnen voldoen.
Er zijn altijd uitschieters naar zowel beneden als naar boven. Gemiddeld liggen de reguliere afhandelingstermijnen onder de wettelijke 8 weken. Uitschieters worden vaak veroorzaakt door een combinatie met de activiteiten zoals, milieu, afwijken bestemmingsplan of een monument waarvoor een langere afhandelingstermijn staat. Langere doorlooptijden ontstaan ook om de aanvrager meer tijd te geven om de plannen aan te passen.

4.4 Meldingen

Voor verschillende activiteiten kunnen meldingen gedaan worden. Voor deze meldingen geldt, dat er algemene voorwaarden en voorschriften zijn opgesteld waaraan moet worden voldaan. Na het indienen van een melding toetsen wij of deze volledig is en of er aan de wetgeving wordt voldaan.

4.4.1 Milieu

Steeds meer bedrijven vallen onder de algemene regels. De ondernemers moeten een milieumelding indienen en voldoen aan wet- en regelgeving. Er zijn nog maar weinig bedrijven waarvoor de vergunningplicht geldt. Als OWO zijnde blijven we het bevoegd gezag en veelal het aanspreekpunt als het gaat om milieuzaken. Daarnaast hebben we nog een adviesrol voor andere teams op het gebied van milieuzonering, geluid, externe veiligheid, lucht en bodem. We zien dat de meldingen milieu van afgelopen jaar hoger liggen dan het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. Onder de Omgevingswet is de meldingsplicht uitgebreid voor verscheidene thema's. Hierdoor valt het aantal van afgelopen jaar hoger uit dan het gemiddelde.

Een deel van de milieu-inrichtingen vallen onder de basistaken (Besluit VTH). Wat betekent dat de FUMO een verplichte rol heeft gekregen van de wetgever. De milieuvergunningverlening en milieumeldingen voor deze "basistaak-"bedrijven worden door de FUMO afgehandeld.

Op basis van het huidige invoeringsbesluit Omgevingswet zijn er in 2024 van de 3600 bedrijven in onze gemeenten circa 800 stuks naar de FUMO over gegaan en zijn er ook een aantal teruggekomen.

Onder het regiem van de Omgevingswet wordt niet meer over inrichtingen gesproken maar over milieubelastende activiteiten (MBA's) Het 'warm' overdragen van de 800 bedrijven waar deze MBA's worden uitgevoerd en het overdragen van de dossiers vergde de nodige inspanning van de vergunningverleners, toezichthouders en archiefmedewerkers. De activiteiten moesten geïnventariseerd worden, dossiers moesten gedigitaliseerd worden en de stukken moesten geüpload worden in de systemen van de FUMO. Wij zijn in 2022 al begonnen met een projectmatige aanpak hiervan en hebben afgelopen jaar de overdracht volledig gemaakt. We blijven het bedrijvenbestand monitoren, zodat de juiste (nieuwe) bedrijven overgedragen worden en we de juiste bedrijven (mogelijk) weer terugkrijgen. Met de FUMO zullen hier specifieke werkafspraken over worden gemaakt.

4.4.2 Sloopmeldingen

Voor de meldingen voor sloop (voornamelijk verwijderen van asbest) zijn de particuliere sloop en bedrijfsmatige sloop samengevoegd. Als particulier mag je zelf onder voorwaarden asbesthoudende materialen verwijderen en wegbrengen. De particuliere sloopmeldingen worden in het klant contact centrum (KCC) afgedaan en de bedrijfsmatige asbestsloopmeldingen worden door de FUMO afgedaan. Het toetsen en het toezicht op de bedrijfsmatige asbestsloopmeldingen is een basistaak. De FUMO

heeft mandaat om deze taken zelfstandig uit te voeren. Een sloopmelding over het daadwerkelijk slopen van bijvoorbeeld een gebouw wordt nog door ons afgedaan. We zien dat het aantal sloopmeldingen van afgelopen jaar lager ligt dan het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar.

4.4.3 Brandveilig gebruik

Zodra er in een gebouw meer dan 50 personen kunnen, geldt er een meldplicht voor brandveilig gebruik. Het jaarlijkse aantal gebruiksmeldingen is gering en kan per jaar fluctueren.

In onderstaande tabel is te lezen hoeveel meldingen er ingediend zijn. We zien dat afgelopen jaar het aantal hoger was dan het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. Dit heeft er mee te maken dat de vergunning brandveilig gebruik onder de Omgevingswet is komen te vervallen en alles meldingsplichtig is geworden.

4.4.4 Melding Wet kwaliteitsborging voor bouw (Wkb)

Afgelopen jaar is er een nieuwe melding toegevoegd, namelijk de melding Wkb. Deze melding komt voort uit het feit dat verscheidene oorspronkelijke bouwvergunningaanvragen nu alleen nog maar meldingsplichtig zijn. We zien dat het aantal van deze meldingen gering is. Dit heeft ermee te maken dat alleen nog maar een deel van de Wkb van kracht is, namelijk het deel dat gericht is op nieuwbouw. Wanneer het deel dat op verbouw gericht van kracht wordt, is nog onduidelijk.

<table>
<tr><th colspan="2">Meldingen</th><th></th><th>Realisatie 2023</th><th>Prognose 2024</th><th>Realisatie 2024</th><th>Gemiddeld afgelopen 3 jaar</th></tr>
<tr><td rowspan="4">Omvang activiteiten:</td><td colspan="2">Sloopmelding “particulier” en ‘bedrijfsmatig</td><td>639</td><td>670</td><td>653</td><td>685</td></tr>
<tr><td colspan="2">Brandveilig gebruik</td><td>18</td><td>24</td><td>35</td><td>13</td></tr>
<tr><td colspan="2">Milieu</td><td>195</td><td>151</td><td>229</td><td>143</td></tr>
<tr><td colspan="2">Melding Wkb</td><td>n.v.t.</td><td>200</td><td>20</td><td>n.v.t.</td></tr>
<tr><td>Wat zegt het VTH-beleid:</td><td></td><td colspan="5">Doel: 1. Een klantgerichte dienstverlening
• Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij;
• We ontwikkelen de digitale informatieverstrekking;
• Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de “vraag achter de vraag” is;
• We meten periodiek de klanttevredenheid;

2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat
• We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten);
• We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af;
• We investeren in de kwaliteit van ons vooroverleg;
• We handelen de (formele) procedures voortvarend en verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor;</td></tr>
<tr><td>Gemeenschappelijke thema’s uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:</td><td></td><td colspan="5">• Bevorderen van de klanttevredenheid</td></tr>
<tr><td>Wat hebben we gedaan:</td><td></td><td colspan="5">• Meldingen getoetst aan het protocol Bouwbesluit;
• Systeem opgezet om klanttevredenheid te meten.</td></tr>
<tr><td>Wat gaan we doen:</td><td></td><td colspan="5">• Melding toetsen aan protocol Bouwbesluit;
• Klanttevredenheid blijven meten.</td></tr>
</table>

5 JURIDISCH

5.1 Handhavings- en strafbeschikkingen

In de handhaving is 89 maal een voornemen tot het opleggen van een bestuursrechtelijke maatregel verzonden. Dit aantal ligt significant hoger dan het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. Een groot deel van dit hoge aantal vloeit voort uit de handhavingszaken rondom het thema permanente bewoning op vakantieparken. Van de 89 voornemens tot het opleggen van een bestuursrechtelijke maatregel heeft het in 17 gevallen geleid tot de oplegging van een definitieve last.

Wanneer er sprake is van een strafbaar feit kan strafrechtelijk worden opgetreden door het opmaken van een proces-verbaal. Strafrechtelijke handhaving wordt met name toegepast wanneer bestuursrechtelijke handhaving niet het geschikte middel is (zoals bij illegale kapwerkzaamheden of sloopactiviteiten), of als het gaat om ernstige en ‘bewust begane’ overtredingen.

5.2 Overige juridische zaken

De aantallen hier wijken niet significant af van het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. De gevraagde overige juridische inzet is heel divers. Het gaat bijvoorbeeld om verstrekken van informatie zowel naar buiten toe als naar onze ketenpartners, maar ook over juridische werkzaamheden binnen de vergunningverlening en handhaving. Los van de handhaving en de rechtsbeschermingszaken die er jaarlijks zijn, komen er ook andere aspecten op het juridische vlak van de fysieke leefomgeving voorbij. Omdat deze werkzaamheden veel tijd en inzet kosten is het goed om inzichtelijk te hebben hoe vaak een taak voorkomt. De werkzaamheden worden dan ook apart gerapporteerd.

5.3 Drugspanden (Damocles)

Een gespecialiseerd team van de politie richt zich op het oprollen van hennepplantages. Indien er sprake is van softdrugs en/of harddrugs wordt de gemeente ook op de hoogte gesteld. De burgemeester heeft dan de bevoegdheid om op grond van Artikel 13b van de Opiumwet (ook wel bekend als de Wet Damocles) bestuursrechtelijk te handhaven. Een woning of een ander gebouw wordt dan tijdelijk gesloten. Dit traject staat los van het strafrechtelijke traject. Vorig jaar zijn 2 sluitingen aan de hand van Damocles geweest. Dit ligt onder het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar.

5.4 Illegale prostitutie

Vorig jaar is 1 woning gesloten op grond van artikel 174a van de Gemeentewet. Dit artikel geeft de burgemeesters de bevoegdheid om een woning te sluiten als er sprake is van ernstige verstoring van de openbare orde. In dit geval ging het om illegale prostitutie.

5.5 Wet goed verhuurderschap

Vanaf dit jaar pakken we de Wet goed verhuurderschap ook op. De jaren 2025 & 2026 gebruiken we onder andere om de aantallen te monitoren zodat we weten hoeveel werk hieruit voortvloeit. Dit is namelijk volledig afhankelijk van de meldingen die bij ons via het meldpunt binnenkomen.

5.6 Mediation/passend gesprek

Het aantal juridische zaken is geen ‘maat voor de productie’. Door o.a. een passend contactgesprek proberen wij het aantal juridische zaken zo minimaal mogelijk te houden. In 2025 & 2026 zetten we wederom extra in op een vroegtijdig overleg met aanvragers/klagers. Hiervoor heeft één van onze juristen de opleiding mediation succesvol afgerond. Op dit moment wordt mediation als pilot ingezet. De resultaten hiervan zijn tot nu toe positief. Mogelijk kan dit mediation-traject in een later stadium breder ingezet worden.
In de praktijk zien we dat er vaak een passend contactgesprek plaatsvindt als er een beschikking is afgegeven. Een passend contactgesprek zou in bepaalde gevallen ook tijdens het proces kunnen. De

uitkomst kunnen wij dan meenemen in de beschikking. Door een passend contactgesprek nog iets verder naar voren te halen valt er tijdswinst te behalen in het bezwaarproces.
We proberen zo lang mogelijk in gesprek te blijven met de inwoner/ondernemer en ‘de vraag achter de vraag’ te achterhalen. Wanneer een aanvraag bijvoorbeeld niet mogelijk is, of we gaan niet handhaven, dan bespreken we de opties die wel mogelijk zijn.
Als een inwoner/ondernemer meewerkend is, plannen we bij lichte overtredingen eerder een tweede hercontrole in dan dat wij een voornemen last onder dwangsom/bestuursdwang versturen. Deze werkwijze resulteert in een lager aantal bezwaren en handhavingsprocedures.
Daarnaast is het verbeteren van de juridische kwaliteit een doorlopend proces. Bijvoorbeeld bij het aanpassen van onze standaardbrieven kijken we naar de leesbaarheid en de juridische kwaliteit.

5.7 Rechtsbescherming

Onder deze subcategorie registeren wij de aantallen die betrekking hebben op rechtsbescherming in het algemeen. Dus het aantal keren dat een zienswijze, bezwaarschrift enzovoorts worden ingediend. We zien dat de aantallen van de afgelopen 2 jaar lager liggen dan het gemiddelde. Afgelopen 2 jaar is meer ingezet op vooroverleggen en mediation. Dit lage aantal kan dus een mogelijk gevolg hiervan zijn. Desalniettemin blijft het afhangen van hetgeen dat we binnenkrijgen.

5.8 Ad hoc juridische zaken

Het afgelopen jaar hebben we gezien dat er ook veel is ingezet op de ad hoc zaken. Dit zijn zaken die vaak omvangrijk zijn en daarom extra aandacht en inzet vragen. Ons juridisch team is afgelopen jaar dan ook druk geweest met de volgende thema’s die gedurende het jaar boven kwamen drijven:

- Teelt gewassen (gebruik bestrijdingsmiddelen in relatie tot omgevingsplan);
- Soevereine staat;
- Opvang Oekraïners ;
- Permanente bewoning vakantieparken;
- Burenruzies.

	Juridische zaken				
		Realisatie 2023	**Prognose 2024**	**Realisatie 2024**	**Gemiddeld afgelopen 3 jaar**
Omvang activiteiten:	Intrekken vergunning	**16**	**19**	**17**	**19**
	Zienswijzen Wabo/Omgev.wet/APV	**27**	**45**	**24**	**52**
	Bezwaarschriften: Wabo/Omgev.wet. APV/Leges/ (Hoger)beroepschrift	**104**	**102**	**123**	**102**
	Bestuurlijke handhavingstrajecten: Voornemen tot handhaven	**57**	**59**	**89**	**57**
	Oplegging van definitieve last	**17**	**17**	**17**	**16**
	Bestuursdwang	**11**	**8**	**8**	**6**
	Drugspanden (Damocles)	**3**	**4**	**2**	**4**
	Verzoek om handhaving	**14**	**21**	**40**	**22**
	Raadsvragen	**6**	**3**	**7**	**5**
	Overige juridische zaken	**48**	**44**	**40**	**46**
	WOO-verzoeken	**6**	**6**	**9**	**6**
	In gebreke stelling	**5**	**3**	**9**	**2**

Wat zegt het VTH-beleid:		Doel: **1. Een klantgerichte dienstverlening** • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • Bij bezwaren gaan we niet meteen de juridische procedure in, maar zoeken we eerst persoonlijk contact om te horen wat de “vraag achter de vraag” is; **2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat** • We streven naar een goede kwaliteit van producten (en diensten); • We evalueren rechterlijke uitspraken en passen waar nodig onze werkwijze daarop aan; • We handelen de aanvragen, meldingen e.d. binnen de wettelijke termijnen af; • We handelen de (formele) procedures voortvarend en verlenging van de beslistermijn komt slechts bij uitzondering voor;
Gemeenschappelijke thema’s uit de college/coalitie-akkoorden van de OWO-gemeenten:		• **Bevorderen van de klanttevredenheid;** • **Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar;**
Wat hebben we gedaan:		• Ervoor gezorgd dat de beschikkingen van een goed (juridische) kwaliteit zijn; • Meer ingezet op mediation en één jurist heeft de opleiding Mediation afgerond; • Meer ingezet op vooroverleg.
Wat gaan we doen:		• De beschikkingen zijn van een goede (juridische) kwaliteit en handhaafbaar; • Blijven inzetten op mediation; • Blijven inzetten op vooroverleg.

6. TOEZICHT EN HANDHAVING

Het team Toezicht en Handhaving houdt toezicht op verscheidene thema's zoals bouw, milieu, bijzondere wetten en APV. Daarnaast zien wij een toename in het aantal klachten en (milieu)incidenten. Het afhandelen hiervan kost meer inzet dan een gemiddelde geplande controle. Merkbaar is ook dat in de huidige tijd de maatschappij ongeduldiger is en men minder tolerant is ten opzichte van elkaar. VTH merkt dit in haar contacten en in conflicten waarbij de "lontjes" steeds korter zijn.
Met name het willens en wetens afwijken van afgegeven vergunningen ondermijnt het gezag van de gemeente en het vertrouwen van onze inwoners. Met dit in het achterhoofd worden afgegeven vergunningen gecontroleerd en waar nodig bijgestuurd en/of gehandhaafd.

Afgelopen jaar zijn er een aantal mutaties geweest binnen het team toezicht & handhaving en hebben we te maken gehad met langdurige ziekte. Door deze mutaties is er wederom geïnvesteerd in het opleiden en in de doorontwikkeling van het team. Naast de trainingen en opleidingen die zijn gevolgd, wordt ook geïnvesteerd in de juiste kwaliteit van de uitrusting. Dit gebeurt met name om de veiligheid van de medewerkers te kunnen waarborgen. Om zichtbaar voor de omgeving te kunnen zijn moet toezicht & handhaving ook mobiel zijn. Zo waren er al auto's, twee fietsen en een boot maar is het wagenpark verder uitgebreid. Deze voertuigen worden ingezet zodat er meer zicht ontstaat op moeilijk bereikbare gebieden en wordt het beeld van de leefomgeving duidelijker. Bij de controles die het afgelopen jaar zijn uitgevoerd, is prioriteit gegeven aan het afhandelen van klachten en aan thema's die de grootste risico's voor de omgeving vormen, zoals overlast, brandveiligheid, constructieveiligheid, omgevingsveiligheid en ondermijning.

In 2025 & 2026 gaan we verder met de doorontwikkeling van zowel het team toezicht en handhaving als de processen waarin we werken. Zo wordt er een " hard Piket" in gevoerd en wordt meer ingezet op proactief risico gestuurd werken. De laatste jaren hebben we hier ook op ingezet en we merken dat we hierdoor zichtbaarder zijn geworden. Onze focus ligt op de verbinding, vriendelijk waar het kan, doortastend waar het moet. We leggen de nadruk op de onomkeerbare zaken. Dit komt overeen met het vastgestelde beleid. De veranderende samenleving waarin veiligheid steeds meer een thema is, vraagt om goede faciliteiten voor onze medewerkers. Ook in 2025 & 2026 zetten we in op extra scholing en op de kwaliteit van de uitrusting. Een voorbeeld hiervan zijn de Digitaal opkopers register (Dor) opleiding. Naast de reguliere werkzaamheden is er extra tijd gepland voor het uitvoeren van projecten en ad hoc controles. Hierbij kan worden gedacht aan controles ondermijning of controles in het buitengebied.

Ook worden er samenwerkingsmogelijkheden met de handhavingspartners gezocht zoals politie, veiligheidsregio, Enexis, douane, arbeidsinspectie, FUMO en NVWA. Tevens wordt er samenwerking gezocht met de private terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer en It Fryske Gea. Dit resulteert in meer gemeenschappelijk optreden.

Sinds vorig jaar wordt door het team toezicht en handhaving het jachtseizoen georganiseerd. Dit werd georganiseerd in samenwerking met een aantal partners, zoals het sociaal domein en de politie. Het doel van het jachtseizoen is om dichter tot de jeugd te komen. Afgelopen jaar hebben we veel enthousiaste reacties ontvangen. In 2025 & 2026 zal het daarom weer georganiseerd worden. Het zal in 2025 & 2026 meer lagen bevatten zodat het een leerzame ervaring voor de jeugd wordt. Er zullen dan ook verschillende raakvlakken met het programma opgroeien in een kansrijke omgeving (Oko) zijn. Ook zal Hackshield in 2025 & 2026 terugkeren. Dit programma is vergelijkbaar met het Jachtseizoen, alleen zal dit zich meer richten op cybercriminaliteit in relatie tot jeugd.
Beide programma zijn gericht op preventief werken, waarin communicatie en voorlichting centraal staan.

6.1 Toezicht bouw

Een belangrijk deel van de werkvoorraad bij toezicht volgt uit de productie van het aantal verleende bouwvergunningen. Dit zijn voornamelijk controles op het gebied van constructieve veiligheid, bouwfysica en brandveiligheid. Het aantal controlemomenten is afhankelijk van de complexiteit van een bouwwerk. Bij de uitgevoerde controles hebben wij de prioriteit gegeven aan controles bij de woningen, bedrijfsgebouwen en gebouwen waar veel personen verblijven. Deze controles worden risico gestuurd

uitgevoerd. Afgelopen jaar was het toezicht bouw met name gericht op de afhandeling van de oude werkvoorraad. Voordat de Omgevingswet in werking trad, zijn nog veel aanvragen onder de Wabo wetgeving gedaan. Dit houdt dan in dat er dus ook toezicht moet worden gedaan volgens de Wabo wetgeving. De komende jaren zal het aantal bouwcontroles wel afnemen door de komst van de Wet kwaliteitsborging (Wkb). Tot die tijd moet eerst de gehele Wabo werkvoorraad afgehandeld worden. Het is moeilijk om precies te zeggen hoelang dit gaat duren, omdat we hierin afhankelijk zijn van het moment van de start van de bouw bij een verleende vergunning.

Door de Wkb zien we wel een verschuiving binnen het bouwtoezicht. Zo hebben we afgelopen jaar ook binnen het bouwtoezicht illegale bewoning kunnen prioriteren. Tevens is afgelopen jaar actief gecontroleerd op warmtepompen door onze toezichthouders. Dit komt voort uit het groeiende aantal klachten van geluidsoverlast door de warmtepompen.

Gedurende de bouwfase versturen we alleen brieven bij ernstige overtredingen. Veel overtredingen die we constateren lossen we samen met de eigenaar/aannemer meteen op. In de bouwfase kunnen eventuele overtredingen nog worden hersteld waardoor handhaven vaak niet nodig is.

Voor 2025 & 2026 verwachten we een lager aantal bouwcontroles dan het gemiddelde doordat de voorraad controles vanuit de Wabo afneemt en de Wkb steeds meer wordt toegepast. In afwijking van het VTH-beleid controleren wij bouwwerken die straks onder de Wkb vallen niet aan het Bouwbesluit. Het is aan de kwaliteitsborger om het bouwwerk te controleren. Als het bouwwerk niet voldoet, kunnen wij handhavend optreden. In de geest van de wet gaan wij terughoudend om met onze handhavingsbevoegdheid. Het is in eerste instantie aan de aannemer/eigenaar om ervoor te zorgen dat het bouwwerk voldoet. Wij handhaven alleen als:

- Het bouwwerk niet voldoet aan de Bouwbesluitvoorschriften m.b.t. constructie-, of brandveiligheid, gezondheid en duurzaamheid;
- Het bouwwerk onder het 'van rechtens verkregen niveau' of 'bestaande bouw niveau' van het Bouwbesluit uitkomt;
- Gebruiksmogelijkheden onevenredig door de afwijking zijn beperkt of veiligheid van personen in geding is.

Als wij signalen ontvangen dat een bouwwerk niet voldoet of niet dreigt te voldoen aan de regelgeving, gaan wij ter plekke een controle uitvoeren. In de bouwfase versturen we alleen brieven.

Door deze verschuiving van werkzaamheden gerelateerd aan de Wkb zien we ook een verschuiving van prioritering binnen de gemeentelijke taken. Hierdoor kan er bijvoorbeeld meer worden ingezet op risicovolle/illegale bewoning.

In 2025 & 2026 worden de controles op de activiteiten bouw en milieu, risico gestuurd uitgevoerd. Het toezicht op tijdelijke vergunningen wordt hierin meegenomen. Doelstelling is om projecten integraal op te pakken met bijvoorbeeld bouw, milieu, brandveiligheid en ondermijning.

6.2 Brandveiligheid

De veiligheidsregio voert voor ons de brandveiligheid controles uit. Mocht er naar aanleiding van de controle een juridisch traject volgen, dan wordt dit door onze afdeling opgepakt. In de gemeenten zijn verschillende vergunningen of meldingen brandveilig gebruik verleend of geaccepteerd. Al deze bedrijven en instellingen worden periodiek bezocht om te controleren of er nog aan de voorwaarden wordt voldaan. Kortom, of het pand nog wel brandveilig is. Deze controles zijn risico gestuurd ingericht. We zouden de veiligheidsregio in 2025 & 2026 bij meer ad hoc controles willen betrekken. Daarom zitten we met de veiligheidsregio om tafel, om te kijken of er binnen de huidige controlefrequentie meer ruimte gecreëerd kan worden om ad hoc controles op te kunnen vangen. Afgelopen jaar zijn er 263 controles uitgevoerd.

Controles brandveiligheid veiligheidsregio	Realisatie 2023	Prognose 2024	Realisatie 2024	Gemiddeld afgelopen 3 jaar
Aantal controles	**286**	**250**	**263**	**239**

6.3 Milieu

Bedrijven moeten voldoen aan de algemene regels van de Wet milieubeheer (zoals het Activiteitenbesluit). Veel bedrijven zijn verplicht om zich te melden. De bedrijven die zich melden controleren we op correctheid van de melding. Bij de zogenaamde basistaak-bedrijven toetst de FUMO of de melding volledig is en voert zij de milieucontroles uit.
Voor de milieutaken rond bedrijven die niet wettelijk onder de FUMO vallen doen wij het toezicht. De controlefrequentie is afhankelijk van het soort bedrijf en de potentiële impact op de milieu- en leefomgeving. De meeste bedrijven bezoeken wij risicogestuurd en andere bedrijven bezoeken wij alleen als er een klacht is ingediend (piepsysteem). Gelet op de risico's versus de beschikbare capaciteit, bezoeken wij de lichte categorieën bedrijven alleen als er klachten of andere redenen voor controle zijn.

Vanaf 2022 zijn we al bezig met het overdragen van taken aan de FUMO als gevolg van de Omgevingswet. Afgelopen jaar is de overdracht volledig gemaakt. Desalniettemin blijft er een continue monitoring om te zien of er nieuwe bedrijven richting de FUMO moeten gaan, of dat er juist bedrijven terugvloeien vanuit de FUMO naar de gemeenten. Door deze verschuiving van werkzaamheden zien we ook een verschuiving van prioritering binnen de gemeentelijke taken. Een voorbeeld hiervan is de het toezicht op archeologische en cultuurhistorische aspecten. In een later stadium wordt nog besloten hoeveel ambtelijke inzet hierop wordt gepleegd.

Toezicht energie
In het Activiteitenbesluit is opgenomen dat bedrijven met een gasverbruik van > 25.000 m^3 of een elektriciteitsverbruik van > 50.000 kWh per jaar, verplicht zijn om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van < 5 jaar te nemen.

De wettelijke toezicht- en handhavingstaken rondom dit thema zijn sinds 1 juli 2023 toegevoegd aan het basistakenpakket van de FUMO. Aan de hand van een besluit uit het AB van april 2023 is besloten, om de taak pas vanaf januari 2025 door de FUMO uit te laten voeren. In dezelfde AB vergadering is tevens besloten om de controlefrequentie op eens in de 16 jaar te zetten. De aard van het toezicht zal gericht zijn op het stimuleren van energiebesparing. De FUMO zal hier binnen hun eigen uitvoeringsprogramma en jaarverslag dieper op in gaan.

6.4 Toezicht buitengebied

De OWO-gemeenten zijn typische plattelandsgemeenten waarbij het buitengebied een belangrijke rol speelt. Het buitengebied is dan ook voor zowel de bedrijven die hier gevestigd zijn van belang als voor de inwoners die voor hun woongenot in deze omgeving leven. Tegelijkertijd zorgt het buitengebied ook voor een enorme uitdaging, namelijk het toezicht houden op een enorm uitgestrekt gebied. Het toezicht op het buiten gebied is dan ook volop in ontwikkeling

Door de verschuiving van taken naar de FUMO van de afgelopen jaren, kunnen we het toezicht op het buitengebied uitbreiden. Het is dan ook van belang dat we onze zichtbaarheid binnen het buitengebied kenbaar maken. De focus zal binnen dit toezicht liggen op het behoud van natuurlijke elementen binnen onze gemeentegrenzen, die gerelateerd zijn aan het bestemmingsplan. Zo wordt er toezicht gehouden op het kappen van boomsingels en werkzaamheden op gronden waarbij archeologische resten beschadigd kunnen raken.

Ook zien we dat aspecten van ondermijning steeds regelmatiger voorkomen in het buitengebied. Bij onze toezichtcontroles in het buitengebied houden we altijd rekening met signalen van ondermijning.

6.5 Toezicht APV

De afgelopen jaren zijn we onregelmatiger gaan werken op een aantal thema's. Redenen hiervoor zijn dat onze zichtbaarheid ook in de avonduren duidelijker wordt en dat er zaken zijn (bijvoorbeeld evenementen) die zich in de avonduren afspelen. We signaleren een aantal bijzonderheden:

Foutief parkeergedrag kon vaak met een waarschuwing voor verbetering zorgen zo zijn er 80 waarschuwingen uitgedeeld. Helaas is beboeten nodig om te zorgen voor een gedragsverandering in parkeergedrag. Zo zijn er 34 boetes uitgedeeld.

Ook zijn in 2024 meer weesbootjes uit het water gehaald. We merken dat er veel klachten bij ons binnenkomen over deze weesbootjes. Hierbij valt op dat de te verwijderen bootjes ook steeds groter worden. Op dit thema zoeken we samenwerking met de provincie voor de nodige materiële ondersteuning. Ook in het totaal aantal klachten zien we een behoorlijke stijging.

Afgelopen jaar hebben we bij het evenemententoezicht wederom een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van de organisator van het evenement wat betreft het verstrekken van alcohol. Een derde partij heeft zich specifiek op de bezoeker gericht. We merken dat deze manier van toezicht houden effectief is.

6.6 Toezicht horeca & recreatie

Vorig jaar zijn er op 21 dagen Alcoholwet controles uitgevoerd door zowel bureau Louay als door onze eigen handhavers. Sinds afgelopen jaar gaan we steeds vaker in gesprek met de ouders wanneer jeugd onder de 18 jaar met alcohol wordt aangetroffen. In 2025 oriënteren we of bureau Halt ook bij deze gesprekken betrokken kan worden. Afgelopen jaar is er 17 keer een proces verbaal opgemaakt voor het gebruik van alcohol door personen onder de 18 jaar.

6.7 Toezicht Bijzondere wetten

Als er een aanvraag voor een Alcoholwetvergunning wordt ingediend, bezoekt een toezichthouder de locatie altijd voordat de vergunning wordt verleend. Wij controleren dan of het pand voldoet aan de inrichtingseisen. Daarnaast vindt er toezicht plaats op de verleende ontheffingen voor de (mobiele) tappunten voor alcohol. Dit zijn vaak controles bij evenementen waar dan gelijk ook de leeftijdscontroles worden meegenomen

Tenslotte geldt voor de Alcoholwet inrichtingen dat er, net zoals bij milieu en brandveiligheid, periodieke controles worden uitgevoerd. Insteek hierbij is dat wij alle horeca-inrichtingen in de gemeente minimaal 1x per 4 jaar bezoeken. In 2025 & 2026 zetten we meer in op deze controles om zo het vergunningenbestand actueler te krijgen.

6.8 Ondermijning

In 2022 zijn de drie OWO-gemeenten gestart met de Locale Informatie Overleggen (LIO). Bij deze overleggen zijn zowel interne als externe partners aanwezig. In de LIO's wordt informatie gedeeld over potentiële ondermijningsactiviteiten binnen de grenzen van de gemeenten. Op basis van gedeelde informatie zijn in 2024 o.a. 12 ondermijningsdagen georganiseerd. Gedurende deze dagen zijn er op verschillende locaties integrale controles uitgevoerd. Naast het uitvoeren van deze controles is er geïnvesteerd in het samenwerken met onze handhavingspartners zoals politie, brandweer en anderen. Het voorbereiden van deze dagen is behoorlijk intensief, maar er gaat een preventieve werking van uit. Ook worden we regelmatig door handhavingspartners gevraagd te ondersteunen bij controles die de leefbaarheid van onze inwoners vergroten.

We merken ook dat we als team toezicht en handhaving een groeiende informerende functie krijgen wat betreft het thema ondermijning. In 2024 hebben we een aantal informatiemomenten georganiseerd voor zowel ondernemers, scholieren, ambtenaren als de boeren. Hier zijn we ingegaan op het bewustwordingsproces rondom dit thema. Daarnaast hebben we ook een aantal "de boer op" dagen georganiseerd. Tijdens deze dagen geven we voorlichting aan de agrarische sector over ondermijning. Zo hebben we afgelopen jaar een kleine 300 agrariërs weten te bereiken. We merken dat we aan de hand van deze dagen veel informatie over de omgeving terugkrijgen van de boeren. Afgelopen jaar hebben bij het regionale informatie en expertisecentrum (RIEC) meegekeken hoe de opgehaalde informatie verwerkt wordt. In 2025 & 2026 zetten we zelf deze opgehaalde informatie om in grafische

gegevens. Hierdoor krijgen we beter zicht op wat er speelt binnen onze gemeenten in het kader van ondermijning.

Sinds een aantal jaar voeren we dronevluchten uit. Binnen ons team zijn een aantal mensen opgeleid tot “dronepiloot”. Vorig jaar is de drone minder ingezet dan voorgaande jaren. Voor het vliegen met de drone zijn we heel erg afhankelijk van de weersomstandigheden en deze waren afgelopen jaar minder gunstig. Door de uitbreiding van ons team worden in 2025 & 2026 meer mensen opgeleid tot dronepiloot. Hiermee willen we meer momenten creëren om dronevluchten uit te voeren. Desalniettemin blijft het vliegen met de drone weersafhankelijk.

6.9 Gemeente specifieke toezicht- en handhavingszaken

Wij hebben de intentie om zoveel mogelijk risico gestuurd en planmatig te werken. Desondanks blijven er naast de reguliere werkzaamheden altijd onverwachte zaken die we niet kunnen plannen. Sluitingen in het kader van de Wet Damocles, meldingen van samenwerkingspartners, klachten/meldingen met een hoog risico of calamiteiten, kunnen aanleiding zijn om zaken toch op te pakken. Voor deze ad-hoc zaken hebben wij ruimte vrijgemaakt in de planning. Als uit de evaluatie blijkt dat een 'probleem' breder speelt, kan dit aanleiding zijn om het 'probleem' projectmatig op te pakken.
Onderstaand een aantal zaken die afgelopen jaar onze aandacht heeft gevraagd:

Illegale bewoning en uitbuiting

Wij zien een toename van het aantal klachten over woningen die worden opgekocht om weer te worden verhuurd aan derden, zoals arbeidsmigranten. De praktijk is dat de hoeveelheid overlast meldingen, bij deze woningen toeneemt. Afgelopen jaar hebben we 24 controles gedaan op illegale bewoning en uitbuiting.

Omdat we zien dat het fenomeen illegale bewoning en uitbuiting steeds meer toeneemt, wordt in 2025 & 2026 hier projectmatig op ingezet. Zo wordt er standaard een jurist van onze afdeling en een preventist van de veiligheidsregio bij deze situaties betrokken.

Asielvraagstuk

Ook afgelopen jaar waren er maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed waren op VTH. Zo heeft VTH een actieve rol gespeeld bij de huisvesting van asielzoekers/statushouders. Hierin waren we betrokken bij het onderdeel bouw en brandveiligheid. Daarnaast zijn er ook verscheidene bijeenkomsten met betrekking tot het asielvraagstuk door de gemeenten georganiseerd. Bij deze bijeenkomsten werd het team toezicht en handhaving ingezet om de veiligheid te waarborgen.

	Toezicht & Handhaving				
		Realisatie 2023	**Prognose 2024**	**Realisatie 2024**	**Gemiddeld afgelopen 3 jaar**
Omvang activiteiten:	**Bouw:** Toezicht bouw	**665**	**400**	**879**	**770**
	Toezicht brandveiligheid	**Veiligheids-regio**		**Veiligheids-regio**	**Veiligheids-regio**
	Klachten bouw	**63**	**38**	**83**	**105**
	Milieu: Toezicht milieu	**319**	**150**	**275**	**329**
	Energiegrootverbuik	**51**		**FUMO**	**FUMO**
	Klachten milieu	**90**	**42**	**28**	**71**
	Ondermijning: Ondermijningsdagen	**11**	**12**	**12**	**10**
	Drone vluchten in dagen	**20**	**22**	**6**	**12**
	BW/APV: Toezicht buiten kantooruren In dagen	**115**	**117**	**120**	**120**
	Toezicht overlast honden (bijtincidenten)	**13**	**15**	**10**	**14**
	Procesverbaal: Domein 1	**97**	**81**	**78**	**81**
	Domein 2	**6**	**12**	**15**	**11**
	Wees voer- en vaartuigen	**8**	**7**	**29**	**7**
	Toezicht DOR (Digitaal Opkoop Register)	**n.v.t**		**n.v.t.**	**n.v.t.**
	Klachten BW/APV	**1749**	**1705**	**1885**	**1540**
	Toezicht Horeca & Recreatie: Alcoholwet(inrichtingseisen pand)	**5**	**15**	**5**	**6**
	Toezicht (door Bureau Louay) aantal avonden	**14**	**20**	**21**	**17**
	Klachten Horeca & recreatie	**2**	**3**	**12**	**6**
	Groen & Buitengebied: Toezicht kapvergunningen	**31**	**33**	**78**	**33**
	Toezicht Inpassingsplannen	**7**	**8**	**6**	**6**
Wat zegt het VTH-beleid:	Doel: **1. Een goede kwaliteit van de leefomgeving: veilig, gezond, duurzaam en schoon** • Binnen de handhaving geven we een hoge prioriteit aan veiligheid en zijn alert op ondermijning; • We leveren binnen de mogelijkheden van ons VTH-takenpakket een bijdrage aan de energietransitie, gezonde leefomgeving en het behoud van ruimtelijke kwaliteit en groen; **2. Een goede uitvoeringskwaliteit met een organisatie die staat** • We implementeren de kwaliteitscriteria Frysk Peil; • We onderzoeken de haalbaarheid van een “hard piket” voor de bereikbaarheid van VTH-toezicht buiten kantooruren; **3. Een klantgerichte dienstverlening** • Onze dienstverlening is deskundig en dichtbij; • Adequate afhandeling meldingen en klachten; • We kennen ons grondgebied weten wat er speelt;				
Gemeenschappelijke thema’s uit de college/coalitie-	• **Zichtbaar, benaderbaar, meedenkend en betrouwbaar;** • **Aanpak ondermijning;** • **Duurzaamheid;** • **Klanttevredenheid;**				

akkoorden van de OWO-gemeenten:	
Wat hebben we gedaan:	• Controles uitgevoerd op het gebied van milieu, bouw, brandveiligheid, openbare ruimte en bestemmingsplan; • We hebben team Toezicht en Handhaving uitgebreid; • Nieuwe medewerkers opgeleid en huidige medewerkers begeleid bij hun doorontwikkeling; • Het proces rondom ondermijning verbeterd; • Nieuwe werkwijze toezicht evenementen door ontwikkelt.
Wat gaan we doen:	• Uitvoeren controles op het gebied van milieu, bouw, brandveiligheid, openbare ruimte en bestemmingsplan; • “Hard piket” invoeren voor de bereikbaarheid van VTH-toezicht buiten kantooruren; • Uitbreiding team toezicht & handhaving; • Richten op de doorontwikkeling van team toezicht en handhaving; • Opleiden rondom het thema veiligheid; • Richten op het Digitaal opkoop register (Dor); • Doorontwikkeling proces ondermijning; • Inzetten op inrichtingseisen Horeca; • Data gestuurd werken met de focus op ondermijning (smart solutions)

7 (DOOR)ONTWIKKELEN

7.1 Klanttevredenheidonderzoek

In 2024 is gemeten hoe tevreden aanvragers van vergunningen zijn met het aanvraagproces en de dienstverlening. Door feedback te vragen, daarvan te leren en merkbaar verbeteringen door te voeren, blijven we in beweging en stemmen we onze dienstverlening af op onze klanten. Bij elke vergunningsaanvraag is een enquête meegestuurd. Aan de hand hiervan heeft onze dienstverlening een 7.8 gekregen. De opmerkingen die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen worden bekeken om aan de hand hiervan de dienstverlening te verbeteren.

7.2 VTH vakapplicaties

Rx.Mission

Sinds 2023 heeft de afdeling VTH een nieuwe VTH-vakapplicatie in gebruik genomen, waarmee voorgesorteerd werd op de Omgevingswet. De applicatiebeheerders zijn afgelopen jaar veel bezig geweest met het ondersteunen van de afdeling en het door ontwikkelen van de applicatie. Daarnaast is er veel ingezet op het scherpstellen van de processen. De applicatiebeheerders zijn continu bezig om de processen zo soepel mogelijk te laten verlopen.

In 2025 wordt de vakapplicatie opnieuw aanbesteed. Gezien de investeringen (financieel/tijd) van de afgelopen jaren in de vakapplicatie is het wenselijk om deze vakapplicatie te behouden.

CityControl

CityControl is een digitale monitoringsoplossing die gemeenten helpt om beter zicht te krijgen op hun leefomgeving. CityControl maakt het mogelijk om veranderingen in de fysieke omgeving snel te detecteren. Dit is vooral waardevol voor het toezicht op moeilijk bereikbare gebieden en het vroegtijdig signaleren van risico's zoals illegale bouw, overlast of ondermijning. De applocatie ondersteunt gerichte handhaving, en draagt bij aan een efficiëntere en datagedreven aanpak van toezicht en veiligheid binnen gemeenten.

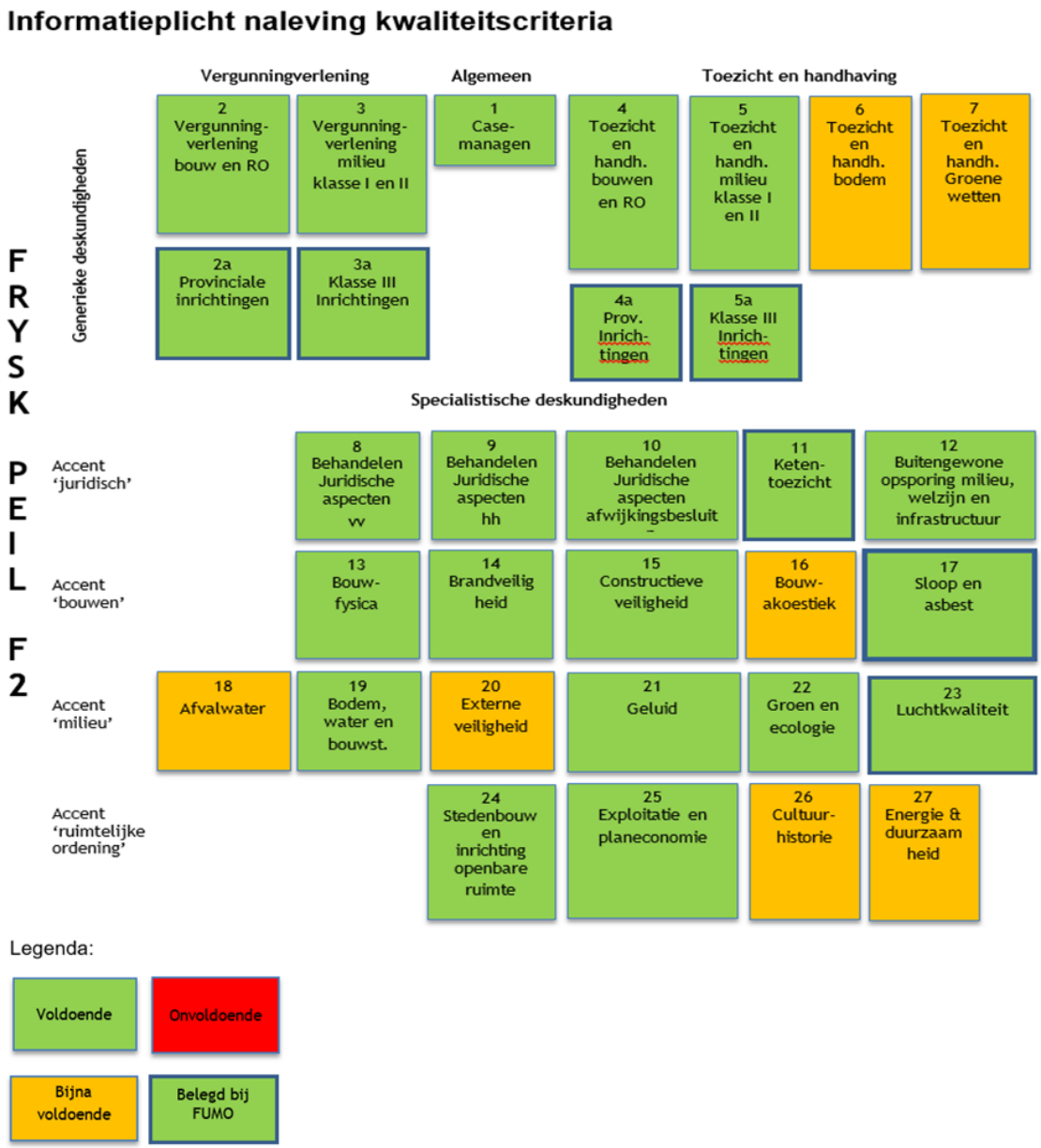
Het team toezicht & handhaving maakt al geruime tijd gebruik van City Control en heeft gemerkt dat het een waardevolle aanvulling is op het reguliere toezicht. In 2025 wordt het abonnement op de applicatie verlengt.

7.3 Kwaliteitscriteria

In de Wet VTH is omschreven dat gemeenten en provincie verplicht zijn om kwaliteitscriteria vast te stellen in een beleidsnota of verordening.
In 2024 is de Verordening kwaliteit VTH omgezet naar de Verordening uitvoering en handhaving (Omgevingsrecht). Deze omzetting is een technische aanpassing welke gericht is op de Omgevingswet. De verordening bevat de verplichting voor het college om jaarlijks mededeling te doen aan de raad over de naleving van de kwaliteitscriteria. In de afbeelding hieronder is weergegeven op welke deskundigheidgebieden de OWO-gemeenten voldoen (groen) en op welke vlakken we nog niet voldoen (oranje), de vlakken met een blauwe rand zijn bij de FUMO belegd. Deze deskundigheidsgebieden zijn niet alleen gericht op de afdeling VTH maar op de afdeling Ruimtelijke Ordening binnen de 3 organisaties. De huidige arbeidsmarkt en daarmee gepaard gaande personele wisselingen maken dat er continu veranderingen in het beeld ontstaan. Op de vlakken waar nog niet wordt voldaan, wordt actie op ondernomen om te kunnen voldoen. De benodigde acties die hier worden gedaan variëren van scholing, invullen van ontbrekende functies tot samenwerkingsmogelijkheden met andere overheden.
OWO scoort op geen enkel deskundigheidgebied een onvoldoende. Van de 27 thema's scoren we op 20 een voldoende. Provinciaal gezien staan we er goed voor wat betreft de kwaliteitscriteria. Dit kunnen we met name door middel van de OWO-samenwerking realiseren. Provincie breed zien we dat gemeenten vaak met dezelfde thema's en de invulling hiervan worstelen. Dit heeft met name te maken met het feit dat een aantal thema's relatief nieuw en heel specifiek gericht zijn (zoals Energie & Duurzaamheid). Hierdoor ligt er een uitdaging om gespecialiseerde mensen te vinden, of om een samenwerking aan te gaan en invulling te geven aan deze thema's.

Er is in 2021 een provinciaal dashboard opgezet. Dit overzicht geeft provincie breed aan of er al dan niet wordt voldaan aan de criteria en waar we kunnen samenwerken. Door samenwerking kan het gewenste VTH-kwaliteitsniveau in de provincie Fryslân worden geborgd. Op basis van het dashboard worden er via 'Werken in Friesland' gerichte opleidingen aangeboden. Uit de eerste analyse blijkt dat er met name op de deskundigheidsgebieden: Groen en ecologie (Wabo), Exploitatie en planeconomie, Cultuurhistorie en Energie en duurzaamheid samenwerkingsmogelijkheden zijn.

In 2024 hebben we een inventarisatie gemaakt en voor het najaar 2025 staat op de planning om de kwaliteitscriteria van de OWO-gemeenten weer 'up to date' te krijgen en de samenwerkingsmogelijkheden verder uit te werken. OWO/VTH neemt hierin een regierol. Daarnaast zullen de criteria op provinciaal niveau worden omgezet naar de maatstaven van de Omgevingswet en Wkb.

7.4 Opleiden

Kennisontwikkeling van de professional staat centraal in de persoonlijke ontwikkeling, dit vormt immers de basis om onze werkzaamheden goed uit te kunnen voeren. Naast persoonlijke opleidingswensen en duurzame inzetbaarheid, besteden we aandacht aan permanente educatie in het kader van de Omgevingswet, de kwaliteitscriteria en de Wkb en veiligheid.

7.5 Bodemplaat VTH

OWO-VTH draait nu ongeveer 10 jaar. De startformatie is in die jaren nagenoeg gelijk gebleven. De grote ontwikkelingen waar we meen te maken hebben, zoals de Omgevingswet, Ondermijning en de veranderende samenleving vragen om een heroriëntatie op formatie en middelen zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin. In 2024 heeft een externe partij de opdracht uitgevoerd. In 2025 worden de resultaten bekend.

8 SAMENWERKING, AFSTEMMING

De OWO-gemeenten stellen doelen en prioriteiten op basis van risico's en bestuurlijke ambities. Wij zijn echter niet alleen. Wij vormen een onderdeel van een veel groter geheel, zowel geografisch als organisatorisch. Andere instanties stellen ook doelen en prioriteiten die van toepassing zijn op het leefgebied van de OWO-gemeenten. Voor het behalen van deze doelen wordt vaak medewerking gevraagd van de gemeentelijke organisatie. Daar waar het kan stemmen wij onze uitvoering af of sluiten wij met onze uitvoering aan. Afstemming vindt plaats via verschillende overlegvormen, waarvan de belangrijkste hieronder zijn beschreven.

8.1 OWO

OWO is de intergemeentelijke samenwerking tussen de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland. Drie gemeenten met een eigen identiteit die door samenwerking sterker staan. Door krachten te bundelen kunnen de gestelde doelen, een goede Uitvoeringskwaliteit vermindering Kwetsbaarheid, Klantgerichte dienstverlening en Financiën (beschikbare middelen zijn in evenwicht met de gestelde doelen) realiseren.

8.2 Provinciaal VTH overleg

Het bestuurlijk Fries VTH-overleg vindt drie keer per jaar plaats. Hierin vindt op provinciaal niveau afstemming plaats tussen diverse bevoegde gezagen (gemeenten, provincie en Wetterskip), FUMO, terreinbeheerders, politie en justitie. In het overleg staat een breed scala aan beleids- en operationele zaken op de agenda. Jaarlijks wordt er vanuit dit overleg provincie breed een aantal meer themagerichte toezicht-/handhavingsprojecten geïnitieerd. Voor zover deze projecten aansluiten bij de gemeentelijke prioriteitstelling, nemen we deel aan deze projecten.

8.3 BOA samenwerking

In het kader van de samenwerking tussen Boa’s van OWO-VTH en politie vindt jaarlijks een afstemmingsoverleg tussen de politie en de Boa’s plaats om de lijntjes tussen beide organisaties kort te houden.

In het bestuurlijk VTH-overleg is besloten dat er in de provincie Fryslân een dekkende BOA-structuur moet komen. Hiervoor is de provincie opgedeeld in clusters. OWO is in 2021 met Smallingerland een clusterverband aangegaan. Hiermee is in OWO-verband de BOA inzet garandeert en voldoen wij aan de gemaakte afspraken.

8.4 Integraal veiligheidsoverleg (IVO)

Maandelijks vindt het integraal veiligheidsoverleg plaats. Hieraan nemen deel de burgemeester, de teamchef van de politie de brandweercommandant en ambtelijke vertegenwoordigers van de vakgebieden handhaving, openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing. In dit overleg vindt onder meer afstemming plaats tussen politie en handhaving en toezicht door de gemeente.

8.5 Veiligheidsregio Fryslân (VRF)

De Veiligheidsregio geeft vanuit haar wettelijke taak advies over brandveiligheid bij bestemmingsplannen en evenementen. Daarnaast controleert de Veiligheidsregio samen met ons bij de grotere en middelgrote evenementen. Ook controleert de Veiligheidsregio de brandveiligheid aspecten bij een bouwaanvraag en voert zij brandveiligheidscontroles voor ons uit.
De periodieke controles van de VRF zijn gebaseerd op provincie brede afspraken over de controlefrequenties van de verschillende locaties die zijn vastgelegd in ons Beleidsplan OWO-VTH.
De Veiligheidsregio informeert ons een paar keer per jaar over de bereikte resultaten in het lopende jaar. Ook in 2025 maken wij gebruik van de diensten van de veiligheidsregio. Wij verwachten ongeveer een gelijk aantal diensten af te nemen als vorig jaar.

8.6 FUMO

De OWO- gemeenten hebben een deel van de uit te voeren taken op het gebied van VTH overgedragen aan de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO). Dit betreft een verplichte overdracht van taken (basistaken). Het gaat hierbij onder andere om de (voorbereiding van de) milieuvergunningverlening en het toezicht houden op deze vergunningen. Het toezicht betreft met name bedrijven die werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen en/of deze in opslag hebben. Voor de uitvoering van deze taken zijn afspraken gemaakt met de FUMO. Deze afspraken zijn vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Daarnaast komen we jaarlijks een controleprogramma met de FUMO overeen. Er ligt een bevoegdheid voor het opleggen van de “bestuurlijke strafbeschikking milieu” sinds 1 januari 2014 bij de FUMO en hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst met de FUMO afgesloten.

Onder de Omgevingswet zijn in 2024 extra taken overdragen aan de Omgevingsdienst. Hierbij ging het om milieubelastende activiteiten (MBA’s). Vanuit OWO zijn circa 800 bedrijven overgedragen aan de FUMO. Deze overdracht is in 2024 afgerond. Vanaf 2025 zal er door de FUMO ook gemonitord worden of er bedrijven terugvloeien richting de gemeente, wanneer de activiteiten veranderen.

Vanaf 2022 is er Friesland breed uniform mandaat door de deelnemers aan de FUMO verleend.
De FUMO heeft hierdoor meer verantwoordelijkheid in het zelfstandig afhandelen van zaken. Wij hebben diverse keren account overleggen met de FUMO om de processen en zaken te monitoren.

Samen met de vernieuwing van de Governance structuur die de FUMO in 2021 heeft doorgevoerd, moet dit voor meer snelheid binnen de processen gaan zorgen. Uiteraard staat een goede communicatie richting de gemeente hierin voorop. In de afgelopen jaren heeft de FUMO samen met de deelnemers grote stappen gezet in het op orde brengen van de basis. Hiermee is de FUMO er nog niet. Op dit moment vindt er een evaluatie plaats van de Governance structuur plaats. Binnen deze evaluatie wordt er gekeken waar ruimte is voor versterking van de structuur. Vanuit OWO nemen we actief deel in deze Governance structuur en zijn we regelmatig met de FUMO in gesprek om te kijken waar we de samenwerking kunnen versterken.

Naast de projecten rapporteert de FUMO ons op verschillende momenten over de algemene voortgang:

- De kadernota geeft informatie ter voorbereiding van de begroting;
- De begroting geeft een financieel overzicht van de kosten en opbrengsten voor het komende jaar. De raad kan een zienswijze indienen op de begroting;
- De jaarstukken bieden inzicht in de ontwikkelingen en de resultaten van het afgelopen jaar, zowel inhoudelijk als financieel;
- In de (Halfjaar)rapportage Fbup rapporteren ze over de voortgang van de uitvoering van het jaarprogramma en projecten;

- In tertaalrapportages staan de genoemde controles en tijdbesteding en percentages benutte uren.

De FUMO heeft naast de reguliere werkzaamheden voor de gemeente overstijgende projecten en collectieve taken een Fryslân-brede uitvoeringsprogramma opgesteld. Sinds 2022 is de FUMO gaan werken met een meerjarig programma basistaken. Dit meerjarig programma omvat alle basistaken en niet alleen de projecten. Uitgangspunten daarbij zijn naast het VTH-beleid basistaken Fryslân ook de nieuwe Producten- en dienstencatalogus (PDC) met bijbehorende kengetallen en het nieuwe sturings- en financieringsmodel.

Afgelopen jaar is tevens het VTH-beleid basistaken Fryslân aangepast. Dit met het oog op de omgevingswet. De aanpassing van het afgelopen jaar is zowel een technische als inhoudelijke aanpassing geweest, waardoor het beleid beter aansluit op de huidige wetgeving.

Het Jaarprogramma basistaken FUMO 2025 is als bijlage bijgevoegd en wordt ter vaststelling aangeboden aan de colleges. Het algemeen bestuur (AB) van de FUMO heeft op 19 december 2024 met het Jaarprogramma basistaken FUMO 2025 ingestemd. De verslaglegging van het jaar 2024 wordt door de FUMO zelf met de raden gedeeld.

8.7 Gemeentelijke Organisatie

De gemeentelijke organisatie heeft ook voor haar eigen gebouwen, terreinen en activiteiten te maken met VTH. Denk bijvoorbeeld aan het gemeentehuis en de gemeentewerf of bijvoorbeeld bij activiteiten zoals grondverzet door de gemeente
Net als bij andere inrichtingen spreken wij de gemeentelijke inrichtingen aan als wij overtredingen constateren en werken wij volgens het toezicht en handhavingsprotocol om overtredingen ongedaan te maken. Er zijn in 2024 zeven controles uitgevoerd bij gemeentelijke inrichtingen.

Vergunningverlening gemeentelijke inrichtingen en activiteiten	**Realisatie 2023**	**Prognose 2024**	**Realisatie 2024**	**Gemiddeld afgelopen 3 jaar**
Omgevingsvergunningen/meldingen/vooroverleggen	**25**	**29**	**43**	**21**
Toezicht gemeentelijke inrichtingen	**Realisatie 2023**		**Realisatie 2024**	**Gemiddeld afgelopen 3 jaar**
Controles (gemiddeld 1x per 4 jaar)	**3**	**2**	**7**	**3**

9 CAPACITEIT EN BUDGETTEN

Voor de uitvoering van de handhavingsactiviteiten zijn middelen nodig. De activiteiten vragen inzet van personeel en materiele kosten. De personele kosten bestaan uit de salarislasten en overige personeelskosten zoals opleidingen. Onderstaande data is gebaseerd op de gegevens die op dit moment beschikbaar zijn.

De beschikbare personele en financiële middelen voor 2025 2026 zijn als volgt:

Financiële en personele middelen OWO-VTH	**2024**	**2025**	**2026**	**Per gemeente 2025**	**Per gemeente 2026**
Formatie	45,33 fte	51,33 fte	51,33 fte	17,11 fte	17,11 fte
Personele kosten		€ 4.924.358	€ 4.984.779	€ 1.641.453	€ 1.661.593
Materiële kosten		€ 465.000	€ 465.000	€ 155.000	€ 155.000
Totaal:		€ 5.389.358	€ 5.449.779	€ 1.796.453	€ 1.816.593

De totale capaciteit en middelen in bovenstaande tabel zijn:

- exclusief de inzet door de FUMO voor het uitvoeren van haar taken.

De materiele kosten zijn voor specialistische adviezen en materialen voor vergunningverlening en handhandhaving. Bijvoorbeeld adviezen over brandveiligheid, constructieve veiligheid, geluid- en bodem. De benodigde materialen zijn bijvoorbeeld de handhavingsgereedschappen en de kosten van de voertuigen. Gedurende het jaar zal monitoring plaatsvinden en waar nodig zal bijgestuurd worden.